Slachta Margit
Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

FALU - ÉS TANYAGONDNOKI KÉPZÉS

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Falu-és tanyagondnoki képzés

OKTATÓI SEGÉDANYAG

Szerző

Sándor-Lenkei Aida
Lippai Szabolcsné
Borbély Zsuzsanna

Szakmai lektor

Dr. Andráczi-Tóth Veronika
Szarvák Mónika
Szeder-Kummer Mária

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

Az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A kiadvány a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001

azonosítószámú,

Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

keretében készült

Kiadja Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

1142 Budapest, Ungvár utca 64-66.

Telefon: +36 1 450 32 30, +36 1 450 32 35

www.nszi.hu

Felelős kiadó Dr. Tóth Tibor főigazgató

Budapest, 2022.

Tartalom

Előszó 7

Bevezetés 10

Első képzési nap (jelenléti) 12

Bemutatkozás, a továbbképzés indítása 13

1. A falugondnoki, tanyagondnoki tevékenység alapismeretei 13

1.1. A falu- és tanyagondnokság a kezdetektől napjainkig 14

1.1.1. A falugondnokság ötletének megszületése, kidolgozása 14

1.1.2. A falu-és tanyagondnoki szolgálat sajátos értékei. 14

Második továbbképzési nap 15

1.2. A feladatellátás dokumentációi 15

1.2.1 A falu-és tanyagondnoki szolgálatok eltérő sajátosságai 15

1.2.2. A falu-, tanyagondnoki szolgálatok jellemzői, és sajátos problémái 15

1.2.3 A falugondnok kapcsolatrendszere, együttműködések 15

1.2.4. A falugondnok megváltozott szerepe 15

1.2.5. A falu-tanyagondnoki szolgáltatás szakmai programja 16

Harmadik képzési nap 17

1.2.6 A falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás 17

1.2.7 Munkaszervezési ismeretek 17

1.2.8 A Szolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb dokumentumok, a feladatellátás dokumnetálása 18

1.2.9 Szociális és közösségi információk szolgáltatása 18

Negyedik képzési nap 19

1.3. Egészségügyi ismeretek 19

Ötödik képzési nap 20

1.4. Jogi alapismeretek 20

Hatodik képzési nap 20

1.5. Az ökológiai gondolkodás alapjai, vidékfejlesztés 20

Hetedik képzési nap 21

1.6. Gépjármű-üzemeltetés 21

Nyolcadik képzési nap (jelenléti) 21

2. Társadalom és közösségismeret 21

2.1. A nemzet, állam, etnikum többség és kisebbség fogalmainak jelentése. A 21

társadalmai együttélés alapvető szabályai, eredetük és rendeltetésük, változásaik. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs és jog közötti viszony. 21

2.2. A mai Magyarország és az Európia Unió országainak politikai 21
intézményrendszere. Az európai integráció kérdései 21
2.3. A magyar társadalom népesedési helyzete, a mai családstruktúra jellemzői. A 22
család szerepe, funkciója és helye a társadalomban. A család kulturális, gazdasági és társadalmi funkcióinak átalakulása. A család működésének változása a munkanélküliség hatására, a szociálpolitika válaszai a munkanélküliség állami és településszintű kezelésére 22
2.4. A társadalom peremén 22
Kilencedik képzési nap (jelenléti) 24
2.5. A magyarországi szegénység fő jellemzői, a roma lakosság élethelyzete 24
2.6. A társadalmi felzárkózás legfontosabb beavatkozási területei, intézkedések 25
Jelenlét – dokumentumfilm az együttműködésről, amely munkahelyeket teremtett 25
2.7. A helyi (tanya/falu) társadalom szerkezete és jellemzői a helyi dokumentumokban, dokumentumelemzés 26
2.8. Közösség és részvétel 26
Tizedik továbbképzési nap (jelenléti) 27
➢ A szociális munka és a segítő foglalkozás 27
3.1. A szociális munka alapjai 27
3.2. A segítő személyiség jellemzői 29
3.3. A segítő beszélgetés 30
3.4. A szociális munka etikája 31
3.5. A szociális munka speciális célcsoportjai 33
3.5.1. Fogyatékosok 34
3.5.2. Idősek 34
3.5.3. Gyerekek 35
3.5.4. Szenvedélybetegek 36
3.6. A falugondnok szerepe a krízisellátásban 37
TIZENKETTEDIK képzési nap 38
4. Kommunikációs készségek és szakmai önismeret fejlesztése 38
4.1. Ismerkedés, bemelegítés 38
4.2. Szerződéskötés, megállapodás 40
4.3. Társismeret/önismeret 41
4.4. Együttműködés fejlesztése kiscsoportban 42
4.5. Csoportkohézió erősítése nagycsoportban - közös problémamegoldás 42
TIZENHARMADIK továbbképzési nap (jelenléti) 44
4.6. Bemelegítés, non-verbális kommunkáció fejlesztése párban 44
4.7. Kommunikációs csatornák, információ terjedése, torzulása 45
4.8. Verbális kommunikáció fejlesztése, segítő-kliens kapcsolat 47
4.9. Konfliktuskezelés szituációs helyzetgyakorlatokban 48
4.10. Vita, Zárás 49

TIZENNEGYEDIK képzési nap (jelenléti) 51
4.11. Szakmai önismeretfejlesztés, együttműködési készségfejlesztés a közösségben 51
4.12. Szakmai érdekérvényesítés– a kommunikációs készségek megjelenése a gyakorlatban 52
4.13. A tréning zárása 52
5. Terepgyakorlat 53
5.1. Gyakorlatra felkészítő kontakt órák 54
Forgatókönyv 56

Előszó

Köszöntjük a 170 tanórás „Falu-és tanyagondnoki alapképzés” oktatójaként!

A falugondnoki és tanyagondnoki szolgálattal ellátható főbb tevékenységi formákat, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: *szociális törvény*) és a hozzá kapcsolódó szakmai jogszabályok határozzák meg.
A falugondnoki szolgálatok 1990 óta működnek. Az első szabályozások a törvényben jelentek meg.
E törvény meghatározza a települési önkormányzat számára kötelező alapellátási feladatokat, valamint a nem kötelező Szociális alapszolgáltatások körét, köztük a falu-és tanyagondnoki szolgáltatást.

A törvény 60 § szerint:

“A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja a falvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából és a közösségi közlekedés nehézségéből eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. A falugondnoki szolgáltatás ezer lakosnál kisebb településen működtethető. Amennyiben a falugondnoki szolgáltatás létesítését követően a település lakosságszáma tíz százalékot meg nem haladó mértékben emelkedik ezer lakos fölé, a szolgáltatás tovább működtethető.

A tanyagondnoki szolgáltatás legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosságszámú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető. Amennyiben a helyi sajátosságok alapján a tanyagondnoki szolgáltatás több tanyagondnok közreműködésével valósítható meg, a tanyagondnokok által ellátandó körzetek határait - figyelemmel a lakosságszám korlátra - a fenntartó települési önkormányzat rendeletében határozza meg azzal, hogy új tanyagondnoki szolgáltatás négyszáz lakos fölött szervezhető meg. Amennyiben a tanyagondnoki szolgáltatás létesítését követően a külterületi vagy egyéb belterületi lakott hely lakosságszáma tíz százalékot meg nem haladó mértékben emelkedik négyszáz lakos fölé, a szolgáltatás tovább működtethető.”

A képzés jogszabályi háttere

– A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
– *A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet*
– A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet
– Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet.

Mit ad a résztvevőknek a „*A falu-és tanyagondnoki képzés”* c. képzés, milyen kompetenciákkal bővül szakmai tudásuk?

Az SzCsM rendelet 39. § (5) bekezdése alapján a falu-, illetve tanyagondnoki munkakörben csak olyan személy foglalkoztatható, akit a foglalkoztatás kezdő időpontjában a munkáltató bejelentett a munkakör betöltéséhez szükséges falu- és tanyagondnoki alapképzésre, és azt a munkakör betöltője a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított egy éven belül elvégzi.

Jelen képzésen folyamán van lehetősége tehát, a falugondnoknak és tanyagondnokoknak a feladat ellátásához szükséges készségekkel, ismeretekkel és módszerekkel megismerkedni.

A tananyag a 2021. január 7-én Dr. Simon Attila helyettes államtitkár által jóváhagyott „ Falu- és tanyagondnoki képzés Oktatási Programja az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet szerint **" című, X/4769/2020/SZOCSZOLG iktatószámon, az Emberi Erőforrások Minisztériuma által jóváhagyott oktatási program alapján készült.**

A tananyag tartalmazza, a

- A jelenlétet igénylő tananyagrészeket, melyet csoportos formában tudnak a résztvevők elsajátítani, amit Ön fog vezetni.
- A terepgyakorlat teljesítéséhez kapcsolódó tananyagrészeket
- A képzés lezárásához kapcsolódó dolgozat követelményrendszerét

A képzés vizsgával zárul, amit a résztvevő az oktatási programban meghatározott követelményrendszer alapján, és feltételek szerint teljesít.

A képzés óraszámai:

Tantárgyblokkok neve	**óraszám**	**ebből gyakorlati óraszám**
A képzéssel kapcsolatos bevezető ismeretek	2	0
Szakmai felkészítő tantárgyblokk		
A falugondnoki, tanyagondnoki tevékenyég alapismeretei	60	30
Szakmai specializáció tantárgyblokk		
Társadalom- és közösségismeret	20	10
A szociális munka és a segítő foglalkozás	20	10
Képességfejlesztési tantárgyblokk		
Kommunikációs készségek, szakmai önismeret fejlesztése	24	24
Terepgyakorlat	44	40
Összesen	**170**	**118**

Az óraszám tanórának tekintendő, tehát 1 tanóra 45 perc.

Hogyan épül fel a „Falu-és tanyagondnoki képzés" c.képzés?

Tananyagegység	**Óraszám**	**Forma**
1. Első képzési nap	*10* tanóra *(6* tanóra elmélet, 4tanóra gyakorlat)	jelenléti

2. Második képzési nap	10 tanóra (*5* tanóra elmélet,5 tanóra gyakorlat)	jelenléti
3. Harmadik képzési nap	10 tanóra (*5* tanóra elmélet, 5 tanóra gyakorlat)	jelenléti
4. Negyedik képzési nap	8 tanóra (2 tanóra elmélet, 6 tanóra gyakorlat)	jelenléti
5. Ötödik képzési nap	10 tanóra (*10* tanóra elmélet, 0 tanóra gyakorlat)	jelenléti
6. Hatodik képzési nap	6 tanóra (*2* tanóra elmélet, 4 tanóra gyakorlat)	jelenléti
7. Hetedik képzési nap	8 tanóra *(2* tanóra elmélet, 6 tanóra gyakorlat)	jelenléti
8. Nyolcadik képzési nap	9 tanóra (7 tanóra elmélet, 2 tanóra gyakorlat)	jelenléti
9. Kilencedik képzési nap	11 tanóra *(3* tanóra elmélet, 8 tanóra gyakorlat)	jelenléti
10. Tizedik képzési nap	10 tanóra (*5* tanóra elmélet, *5* tanóra gyakorlat)	jelenléti
11. Tizenegyedik képzési nap	10 tanóra (5 tanóra elmélet, *5* tanóra gyakorlat)	jelenléti
12. Tizenkettedik képzési nap	10 tanóra (10 tanóra gyakorlat)	jelenléti
13. Tizenharmadik képzési nap	9 tanóra (9 tanóra gyakorlat)	jelenléti
14. Tizennegyedik képzési nap	*5* tanóra (*5* tanóra gyakorlat)	jelenléti

Bevezetés

A továbbképzési tartalmak elsajátítását támogató szakmai anyag a résztvevők és képzők számára.

1. **Hallgatói tananyag:**
   - A továbbképzés témájához kapcsolódó elméleti ismereteket ad át.
   - Az adott fejezetben tanultak áttekintését segíti.
   - Gyakorlatorientált szakma- és módszerspecifikus ismereteket közvetít.
   - Az elsajátított ismereteket kérdések mentén is ellenőrizhetővé teszi.
   - Lehetőséget teremt egy-egy téma elmélyültebb tanulmányozására a felhasznált és ajánlott irodalom segítségével.

2. **Prezentáció:**
   - A továbbképzési program egyes elméleti és gyakorlati elemeinek bemutatását segítő diasorozat. A prezentáció vetítése segíti a tanfolyam strukturálását, az időkeretek betartását.
   - A diák alatti jegyzet az oktatóknak szól, amely a gördülékeny tanfolyam vezetést szolgálja.

3. **Handout:**
   - A jelenléti képzési rész során a résztvevők számára kiosztandó segédanyagok.

4. **Oktatói segédanyag:**
   - Az alapképzés megtartását támogató bővebb szakmai és módszertani háttéranyag.
   - A résztvevők felé támasztott követelmények megfogalmazása.
   - A számonkérés értékelési szempontjainak bemutatása.
   - Az egyes témákhoz tartozó diák kijelölése.
   - Az alapképzés szükséges mellékletek bemutatása.
   - Forgatókönyv, mely a képzés főbb tartalmi elemeit, szerkezetét, időkeretét és módszereit, eszközeit foglalja össze. *A falu-és tanyagondnoki képzés célja, hogy a résztvevők tudják elhelyezni magukat az ellátórendszerben, ismerjék meg a munkakörükhöz kapcsolódó kompetencia határokat. Tanulják meg alkalmazni a gyakorlatban a képzés során hallottakat, valamit ismerjék meg saját készségeiket, képességeiket a képzés során.*
   - *A képzés ebben az esetben folyamat, a témakörök a folyamat során kapcsolódnak egymáshoz. A résztvevők több héten keresztül vesznek részt a folyamatban, mely során elvégzik a helyi terepgyakorlatot, és a megyei terepgyakorlatot, valamit folyamatosan készítik a dolgozatot, melybe a képzés során elhangzottakat beépítik, és a gyakorlat során megszerzett ismereteket felhasználják.*

Az alapképzés során nem az a cél, hogy a Hallgatói tananyagban található összes elméleti ismeretet elmondja az oktató. A cél az, hogy a legfontosabb ismeretek, szemlélet átadását követően a felmerülő kérdések, gyakorlatok által az elméleti ismeretanyag azonnal összekapcsolódjon a résztvevők mindennapi szakmai munkájával és gondolatokat ébresszen.

A továbbképzés megtartásához javasolt felkészülési lépések:

1. Olvassa át részletesen az alapképzés megtartásához rendelkezésre álló anyagokat, ismerje meg az alapképzés kontextusát, célját, tartalmát, lehetséges résztvevőit, időkereteit és az alapképzés megtartásához szükséges feltételeket.
2. Az Oktatói segédanyagot és a rendelkezésre álló prezentációt párhuzamosan, egymással összhangban érdemes átolvasni, megismerni. Olvassa el a diákon található jegyzeteket, egészítse ki saját gondolataival, tapasztalataival! Szükség esetén érdemes az anyagban hivatkozott szakirodalomból is célzottan tájékozódni.

3. A résztvevők maximális bevonása és a velük való hatékony kommunikáció céljából az alapképzés megtartása előtt olvassa át a Hallgatói segédanyagot is. Ismerje meg, milyen információkhoz jutnak a témából a résztvevők!
4. Az alapképzés feltételek és a forgatókönyv figyelembevételével készüljön fel az alapképzés megtartására.
5. Gondolja át előre és rögzítse az alapképzés során bemutatandó példákat.
6. Tervezze meg az időkereteket és a megoldandó feladatokat! Fontos, hogy mindenre maradjon és jusson idő! Könnyebb lesz ezt átgondolni, miután megismerte a résztvevőket (milyen szakterületről érkeztek, milyen végzettséggel, milyen tapasztalatokkal).
7. Építse fel a gyakorlatokat! Biztosítsa a tárgyi feltételeket!
8. Találja ki, hogy a prezentáció vetítését hogyan teszi interaktívvá! Például, amikor már ismeri a résztvevők szakmai tapasztalatát, utalhat ezekre vagy ismerve, hogy melyik résztvevő, mely területről érkezett, megkérdezheti, ott mit tapasztalt a témával kapcsolatban. Ügyeljen arra, hogy a ppt-k vetítése közben nem az a cél, hogy a Hallgatói segédanyagot szóról szóra elmondja az oktató. A cél: struktúrát adni, figyelmet felhívni, elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok között koherenciát megteremteni, az összefüggéseket felismerni és áttekinteni.

Javaslatok az alapképzés egyes elemeinek megvalósításához:

- ***Elméleti előadás*** – fontos, hogy az előadások interaktív jellegűek legyenek, amelynek keretében az oktató folyamatosan visszacsatolást kér az elhangzottakkal kapcsolatban a résztvevőktől (elsősorban a témához kapcsolódó munkatapasztalataikat illetően), illetve azokra reflektál.
- ***Gyakorlat*** – a témák feldolgozására irányuló résztvevői gyakorlatok többféle formában (egyéni munka, páros gyakorlat, kiscsoportos feladat, nagycsoportos megbeszélés) a tapasztalati tanulást szolgálják.
  Terepgyakorlat*: a hallgatók egyéni és csoportos formában vesznek részt a terepgyakorlatokon, az oktatási programban megfogalmazottak, és a kontakt órán a gyakorlatvezető által megadott tájékoztatás szerint.*

Gyakorlati szempontok az oktatási napok hatékony lebonyolításához:
Az alapképzésen résztvevő szakemberek a saját szakterületük szakértői, számos képzésen, továbbképzésen, szakmai tanfolyamon, műhelymunkán vettek már részt. Várhatóan nagy elvárásokkal érkeznek a továbbképzésre, ezek közül a következő öt a legfontosabb:

- A résztvevő szakemberek elvárják, hogy azonnal használható tudást kapjanak, azaz a gyakorlatban alkalmazható információkat adjunk számukra. Tudni akarják, hogyan kapcsolódik az adott tanulási program vagy továbbképzés az aktuális élethelyzetükhöz és munkafeladataikhoz, és hogyan segíti őket a program a szakmai céljaik elérésében – azaz, mit tudnak ebből használni?
- Közvetítsük a résztvevők felé, hogy a gyakorlat(ok) és az elméleti tananyag a résztvevők által alkalmazható lesz majd a valós helyzetekben.
- Elvárják, hogy tiszteljék és partnerként kezeljék őket. Nagyra értékelik, ha a továbbképzés oktatója tiszteletet mutat az egyén és a tanulási folyamat eredményeképpen elért eredmények iránt. Fontos számukra az, hogy a képző építsen a résztvevő szakemberek korábbi, a tanulás szempontjából releváns és meghatározó tapasztalataira.
- Elvárják, hogy aktívan részt vehessenek a tanulási folyamatban. A felnőttek kedvelik az aktív tanulást, a kiscsoportos feladatokat, és azokat, amelyek helyváltoztatással járnak. Az aktív részvétel elkötelezetté teszi a résztvevőt a tanulási folyamat iránt és nyitottabbá teszi új koncepciók befogadására.
- Elvárják, hogy a gyakorlatok után azonnali visszajelzéseket kapjanak. Az időben történt helyesbítő visszajelzés a sikeres tanulást, a tartalom és a készségek jó elsajátítását eredményezi. A tapintatos visszajelzés segíti a résztvevőt hibáinak kijavításában és megerősíti a helyes hozzáállást. A felnőtt tanulók a kedves, konstruktív kritikát szeretik. A helyesbítő visszajelzést minden esetben előzze meg egy elismerő, dicsérő visszajelzés.

- Elvárják, hogy az alapképzés támogató környezetben valósuljon meg:
  - Szólítsunk minden résztvevőt a nevén a továbbképzés ideje alatt.
  - Hallgassuk meg minden résztvevő kérdését és véleményét.
  - Legyünk udvariasak és türelmesek.
  - Biztosítsuk a résztvevőket arról, hogy a hibázás a tanulás része.
  - Keressünk alkalmat arra, hogy mindenkit megerősítsünk.
  - Bátorítsuk a résztvevőket, hogy segítsék egymást a tanulás során.
  - Gondoskodjunk arról, hogy a tanulási környezet a lehető legkényelmesebb legyen.

Első képzési nap

Bemutatkozás, a továbbképzés indítása

90 perc elmélet (2-3. sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Bemutatkozás, tapasztalatok, motivációk, elvárások ● A csoportvezető röviden bemutatkozik, majd megkéri a csoporttagokat, hogy röviden mutatkozzanak be, illetve osszák meg egymással motivációikat, tapasztalataikat, elvárásaikat. Szempontok: - név - foglalkozási terület - klienskör - feladatok - gyakorlati tapasztalatok - előzetes ismeretek - a témához kapcsolódó nézetek - az alapképzéssel kapcsolatos motivációk - az alapképzéssel kapcsolatos elvárások ● Névismétlő kört teszünk, mindenki elmondja azt a nevet, ahogyan szeretné, ha a csoportban szólítanák. A mellette ülő elmondja az előtte szóló nevét és a sajátját. A harmadik személy értelemszerűen az előző kettő és a saját nevét mondja, és így tovább. **Csoportszabályok** ● A csoport közösen rögzíti a működéshez szükséges legfőbb csoportszabályokat. **A képzés felépítése, a teljesítés feltételei** ● A projekt és a képzés felépítésének ismertetése. ● A teljesítés feltételeinek ismertetése. ● Záróteszt teljesítése ● Hiányzásra vonatkozó előírások ● felnőttképzési szerződés	Cél, hogy tájékoztatást kapjon a résztvevő: - a képzés indokolásáról, szabályozási hátteréről, - képzés felépítéséről, benne a modulok indokoltságáról, a gyakorlati képzés helyszínéről, - a követelmény rendszeréről az Oktatási Programban foglaltak szerint. ● A megadott időkeret tartása fontos! ● Rövid, lényegre szorítkozó bemutatkozás. ● Az egy főre jutó Időkeret a létszámtól függő A bemutatkozást gyors névtanulás zárja. ● Öntapadós etikettek használhatók a név kitűzésére. ● **Csoportszabályok:** – Titoktartás – Kommunikáció: egyes szám első személy, tisztelet, tartózkodás az ítélkezéstől – Részvétel: aktivitás, önkéntesség – Időkeretek: a nap kezdése, zárása, szünetek – Technikai kérdések: mobiltelefon-használat, stb. Érdemes hangsúlyozni, hogy a csoportszabályok a közös munkát, tanulást segítik, a segítő kapcsolatokban gyakran használt szóbeli megállapodásnak számítanak. A 24 órás tréningen részletesen előkerülnek a csoportra vonatkozó szabályok. Itt általános elvárásokat fogalmazunk meg a képzés teljes időtartamára.

10 perc szünet

1. A falugondnoki, tanyagondnoki tevékenység alapismeretei

1.1. A falu- és tanyagondnokság a kezdetektől napjainkig

1.1.1. A falugondnokság ötletének megszületése, kidolgozása

180 perc interaktív előadás (6-8 sz. dia) (1.1 sz. Handoutok)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A falu-és tanyagondnokság a kezdetektől, napjainkig	Az oktató támaszkodjon az ide kapcsolódó diáira, valamint a handoutokban kiadott irodalomra, valamint a hallgatói tananyagban leírtakra. Cél: A résztvevő ismerje meg a falugondnokság történeti hátterét, kialakulását.

1.1.2. A falu-és tanyagondnoki szolgálat sajátos értékei.

180 perc gyakorlat (6-8 sz. diák) (1.1.sz. Handoutok)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A falu-és tanyagondnokság a kezdetektől, napjainkig	Az oktató támaszkodjon a ppt ide kapcsolódó diáira, valamint a handoutokban kiadott irodalomra. Cél: A résztvevő ismerje meg a falugondnokság történeti hátterét, kialakulását. Gyakorlat leírása: A filmek és ajánlott irodalom alapján (kiscsoportban, 4 fős csoportban, majd közösen) az oktató segítségével közösen gyűjtsék össze a filmben megfogalmazott alapértékeket, alapelveket melynek mentén elindult a szolgáltatás. Gyűjtsék össze a fontos dátumokat, eseményeket, személyek nevét akihez köthető a szolgálatok létrejötte. Beszéljék meg a felmerülő kérdéseket. Az alábbi filmek segítik a téma feldolgozását: https://www.youtube.com/watch?v=Y9EwWHrUwpg Falugondnokság élményfilmje https://www.youtube.com/watch?v=JcVx0sXukZk Húzd a harangot

Második továbbképzési nap

1.2. A feladatellátás dokumentációi

1.2.1 A falu-és tanyagondnoki szolgálatok eltérő sajátosságai

45 perc interaktív előadás (9-16sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A falu-és tanyagondnoki szolgálatok eltérő sajátosságai	Az interaktív előadáshoz használják a témához kapcsolódó diákat, handoutokat. Ajánlott irodalom: https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2022/04/Segedlet-a-falugondnoki-es-tanyagondnoki-szolgaltatok-inditasahoz-es-mukodesehez.pdf

1.2.2. A falu-, tanyagondnoki szolgálatok jellemzői, és sajátos problémái

90 perc gyakorlat (20-21 sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A falu-és tanyagondnoki szolgálatok jellemzői, és sajátos problémái	A tevékenység során az oktató támaszkodhat a diákra. Kiscsoportos munka: – A gyakorlat során a résztvevőknek max. négy fős csoportokban osztjuk ki a feladatot. – Gyűjtsék össze az előző elméleti előadás alapján, hogy hogyan működhet a falugondnoki, és hogyan működhet a tanyagondnoki szolgálat. ○ Milyen feladatok lehetnek a szolgálatoknál? ○ Miben térnek el a napi munkavégzés során a feladatok: ○ Beszéljék meg, saját településükön melyek a speciális problémák. ○ Válasszanak egy főt a kiscsoportból, aki az oktató segítségével, táblázatba felvezeti az összegyűjtött információkat. Felkészüléshez használt segédanyag: https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2022/04/Segedlet-a-falugondnoki-es-tanyagondnoki-szolgaltatok-inditasahoz-es-mukodesehez.pdf

1.2.3 A falugondnok kapcsolatrendszere, együttműködések

45 perc gyakorlat (17-19sz. dia) (1.2.3. sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A falugondnok kapcsolatrendszere, együttműködések	Ajánlott irodalom: https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2022/04/Segedlet-a-falugondnoki-es-tanyagondnoki-szolgaltatok-inditasahoz-es-mukodesehez.pdf https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2020/12/SZGYF_ajanlas_20201231.pdf A handout kérdései alapján gyűjtsék össze a résztvevők kivel, milyen intézményekkel találkoznak a napi munkájuk során, valamint a településükön elérhető intézményeket, szolgáltatásokat. Az ide kapcsolódó dia használatával strukturálják az összegyűjtött információkat.

1.2.4. A falugondnok megváltozott szerepe

45 perc interaktív előadás (22-28 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A falugondnok megváltozott szerepe	Az interaktív előadáshoz használják a témához kapcsolódó diákat. Ajánlott Irodalom: https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2022/04/Segedlet-a-falugondnoki-es-tanyagondnoki-szolgaltatok-inditasahoz-es-mukodesehez.pdf

1.2.5. A falu-tanyagondnoki szolgáltatás szakmai programja

135 perc interaktív előadás (23-28 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A falu-és tanyagondnoki szolgáltatás szakmai programja	Az interaktív előadáshoz használják a témához kapcsolódó diákat,handoutokat. Ajánlott irodalom: https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2022/04/Segedlet-a-falugondnoki-es-tanyagondnoki-szolgaltatok-inditasahoz-es-mukodesehez.pdf

90 perc gyakorlat (1.2.5.sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A szakmai program különböző településeken	A diák és hallgatói segédanyag alapján gondolják végig a résztvevők, hogy a szakmai program egyes elemei hogyan valósulnak meg saját településükön? Mi az, ami esetleg nem valósul meg, mi az, amit a szakmai program elemein felül még biztosítanak az ellátottaknak? Az oktatóval elemezzék, az esetleges kérdésekre keressenek közösen választ.

Harmadik képzési nap

1.2.6 A falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás

2*45 perc interaktív alőadás (23-28. sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A falu-és tanyagondnoki szolgáltatás	Az interaktív előadáshoz használják a témához kapcsolódó segédleteket. Ajánlott irodalom: https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2022/04/Segedlet-a-falugondnoki-es-tanyagondnoki-szolgaltatok-inditasahoz-es-mukodesehez.pdf

1.2.7 Munkaszervezési ismeretek

45 perc interaktív előadás (31-36.sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Munkaszervezési ismeretek	Ajánlott irodalom: https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2022/04/Segedlet-a-falugondnoki-es-tanyagondnoki-szolgaltatok-inditasahoz-es-mukodesehez.pdf Az oktató támaszkodhat a diákra, és az ajánlott irodalomra.

45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Munkaszervezési ismeretek	Kérdések mentén tervezzék meg közösen a falu/tanyagondnok egy átlagos munkanapját. Kérdések: – Hogyan épül fel a falugondnok egy napja? – Ki szervezi a munkáját, – Kinek tartozik beszámolással?

1.2.8 A Szolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb dokumentumok, a feladatellátás dokumnetálása

90 perc interaktív előadás (29-30sz. dia) (1.2.8.sz. Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A szolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb dokumentumok, a feladatellátás dokumentálása	Az interaktív előadáshoz használják a témához kapcsolódó diákat, hallgatói segédanyagot. Kérdésekkel indíthatunk pl..- A szakmai program mellett milyen szabályzatokat ismernek még a szolgáltatásukhoz kapcsolódóan a saját településükön? - Milyen dokumentumokat vezetnek munkájukhoz kapcsolódóan… Ajánlott irodalom: https://szocialisportal.hu/wp-content/uploads/2022/04/Segedlet-a-falugondnoki-es-tanyagondnoki-szolgaltatok-inditasahoz-es-mukodesehez.pdf

90 perc gyakorlat (1.2.8.sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
…	Dokumentum feldolgozás: A korábban megtervezett átlagos munkanaphoz kapcsolódóan töltsék ki a minta tevékenységnaplót, menetlevelet. Milyen eszközök könnyíthetik meg a napi munkavégzést, munkaszervezést?

1.2.9 Szociális és közösségi információk szolgáltatása

90 perc gyakorlat (29-30sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Szociális és közösségi információk szolgáltatása	A témához kapcsolódó dián felsorolt honlapok megismertetése, ezen honlapok használata. Elektronikus felületek kezelése. A résztvevők közösen létrehozhatnak megegyezésünk szerint egy olyan csoportot vagy levelezőlistát stb., amit a képzés során használhatnak az információ cserére (és természetesen az után is). A saját eszközeiket is használhatják a feladatok során.

Negyedik képzési nap

1.3. Egészségügyi ismeretek

90 perc interaktív előadás (39-47 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Egészségügyi ismeretek	Az oktató a diákra és saját szakterületéhez kapcsolódó szakmai anyagok segítségével: – alapfogalmak (egészség-betegség, emberi szervezet) – életmód jelentősége-betegségmegelőzés – Egészségügyi ellátó rendszer ismerete-betegszállítás szabályai-kompetencia határok – szűrővizsgálatok jelentősége, a falugondnok szerepe a szűrővizsgálatokban – Ételszállítás szabályai a falugondnoki szolgálatokra vonatkozóan

270 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Egészségügyi ismeretek	A diákon felsorolt ismeretek gyakorlati feldolgozása. Újraélesztéssel, elsősegélynyújtással kapcsolatos gyakorlatok. defibrillator használata.

Ötödik képzési nap

1.4. Jogi alapismeretek

450 perc interaktív előadás (48-61sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Jogi Ismeretek	Az oktató használja a diákat, valamint a jogszabályok témához kapcsolódó részeit. Tisztázzák az – Alapfogalmakat – A szolgáltatásra vonatkozó jogszabályokat – Az Ellátottak jogait, Jogvédelem szabályait – Munkajogi szabályozásokat – Az önkormányzati tv.

Hatodik képzési nap

1.5. Az ökológiai gondolkodás alapjai, vidékfejlesztés

90 perc interaktív előadás (62-65 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az ökológiai gondolkodás, és vidékfejlesztés	Az oktató a diák használatára támaszkodva, bemutatja az ökológiai gondolkodás szemléletét. A környezettudatos életmódhoz kapcsolódó ismereteket ad át a résztvevőknek. Összegzi a falugondnok szerepét a vidékfejlesztéshez kapcsolódó törekvésekben.

180 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Az ökológiai gondolkodás, és vidékfejlesztés	Film segítségével bemutatja a környezettudatos életmódhoz kapcsolódó alapelveket. Ökológiai lábnyom, fogalma, interaktív felület megismertetése az ökológiai lábnyom kiszámításához. http://www.kothalo.hu/labnyom/ Jógyakorlatok, példák bemutatása a vidékfejlesztéshez kapcsolódóan. A résztvevők saját településükről gyűjtések össze a témához kapcsolódó eredményeket, melyeket az oktató segítségével kategorizálnak. Célszerű különös figyelmet, és több időt fordítani a szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás témákra. Ezen felül a hulladékgazdálkodással kapcsolatos kérdések megtárgyalása fontos, mivel sokesetben egy-egy településen a falugondnok rendszerinte bevonódik ezen feladatokba.

Hetedik képzési nap

1.6. Gépjármű-üzemeltetés

90 perc interaktív előadás (66-71.sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Gépjármű üzemeltetés	Az oktató a diák használatával ismerteti az alapfogalmakat. A résztvevők,a résztvevők ismerjék meg a saját szolgáltatásuk számára elkészített gépjármű üzemeltetési szabályzatot, ehhez kapcsolódóan 4-5 fős csoportokban beszéljék meg a gépjármű üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat, a jármű vezető felelősségét, különös tekintettel az szállítási feladatokkal kapcsolatban.

270 perc gyakorlat (1.6. sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gépjármű üzemeltetés	Aktualizát KRESZ tesztekkel, balesetek, közlekedési szituációk videóinak elemzésével dolgozzák fel az anyagot. A résztvevők saját tapasztalatok, és példák segítségével kereshetnek megoldásokat, az oktató vezetésével egyes közlekedési szituációk megoldására. Lehetőség szerint szimulátorral, részeg szemüveggel gyakorolhatják a közlekedési szituációkat, beszéljék meg tapasztalataikat.

Nyolcadik képzési nap

2. Társadalom és közösségismeret

2.1. A nemzet, állam, etnikum többség és kisebbség fogalmainak jelentése. A társadalmai együttélés alapvető szabályai, eredetük és rendeltetésük, változásaik. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs és jog közötti viszony.

90 perc interaktív előadás (72-75. sz. dia) (2.1.1., 2.1.2. sz. Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A nemzet, állam, etnikum, többség és kisebbség fogalmainak jelentése	A társadalmi együttélés alapvető szabályai, eredetük és rendeltetésük, változásaik. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs és jog közötti viszony Az interaktív előadáshoz használják a témához kapcsolódó handoutokat. Közösen értelmezze az oktató a képzésben résztvevőkkel a két ábrát.

2.2. A mai Magyarország és az Európia Unió országainak politikai intézményrendszere. Az európai integráció kérdései

45 perc interaktív előadás (76-77. sz. dia) (2.2.1.sz. Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak

A mai Magyarország és az Európai Unió országainak politikai intézményrendszere Az európai integráció kérdései	Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diákra. A handoutok az otthoni felkészülés segítéséhez segédanyagok, mivel az adott órakeretben a részletes téma ismertetés nem fér bele.

2.3. A magyar társadalom népesedési helyzete, a mai családstruktúra jellemzői. A család szerepe, funkciója és helye a társadalomban. A család kulturális, gazdasági és társadalmi funkcióinak átalakulása. A család működésének változása a munkanélküliség hatására, a szociálpolitika válaszai a munkanélküliség állami és településszintű kezelésére

90 perc interaktív előadás (78-88. sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A magyar társadalom népesedési helyzete, a mai családstruktúra jellemzői	A család szerepe, funkciója és helye a társadalomban. A család kulturális, gazdasági és társadalmi funkcióinak átalakulása. A család működésének változása a munkanélküliség hatására, a szociálpolitika válaszai a munkanélküliség állami és településszintű kezelésére. Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diákra.

2.4. A társadalom peremén

90 perc interaktív előadás (89-90. sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A társadalom peremén	Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diákra.

90 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A társadalom peremén	Gyakorlat típusának megjelölése például: nagycsoportos feladat Iránymutatás a megvalósításhoz: nagy tér szükséges hozzá A gyakorlat leírása: Tégy egy lépést előre – érzékenyítő tréningfeladat Húzzon a felvágott szerepkártyákból találomra egyet minden résztvevő! Kérjük meg fel őket, hogy a húzott kártyát őrizzék meg, és ne mutassák meg senkinek. Most kérjük meg őket, hogy helyezkedjenek bele a szerepükbe. Most kérjük meg a résztvevőket, hogy maradjanak teljes csendben, amíg felsorakoznak egymás mellé (mint egy startvonalra). Mondjuk el a résztvevőknek, hogy most egy helyzeteket és eseményeket tartalmazó listát olvasunk fel. A résztvevőknek minden olyan alkalommal, amikor szerepük szerint igennel kell válaszolniuk az

állításra, előre kell lépniük egyet. Ha szerepükben nemmel válaszolnának, akkor ott kell maradniuk, ahol állnak, és nem szabad megmozdulniuk. Olvassuk fel a helyzeteket egyenként. Álljunk meg egy kis időre minden egyes állítás felolvasása után, hogy időt hagyjunk az előrelépésre.
Olvassuk fel a következő helyzeteket. Minden egyes helyzet felolvasása után hagyjunk időt, hogy lépjenek, és szólítsuk meg őket, hogy nézzék meg, hol állnak a többiekhez képest.
Helyzetek és események, amire lépni kell, vagy nem kell:

- Minden évben leaglább egyszer külföldön nyaralok.
- Havonta egyszer színházba vagy moziba mehetek.
- Nem okoz gondot, hogy az egészséges élelmiszereket vásároljam meg, akkor sem, ha azok drágábbak.
- Számlák befizetése nem okoz gondot.
- Iskolakezdés nem okoz gondot.
- Szívesen adományozok.
- Ki tudom magamat aludni a kényelmes ágyamban egy fárasztó nap után.
- Nyugodt körülmények között készülhetnek a gyerekeim vagy én magma az iskolába.
- A helyi közösség hasznos tagjának tartanak a lakosok.
- Van megtakarításom.
- Nincsenek előítéletek velem szemben.
- Munkába, iskolába autóval járok.

Feldolgozás és értékelés:
Kezdjük azzal, hogy megkérdezzük a résztvevőket, mi történt, és mit gondolnak a gyakorlatról, majd folytassuk a beszélgetést a felmerült témákról és arról, hogy mit tanultak.

- Hogyan érezték magukat az előrelépő / előre nem lépő emberek?
- Azok, akik gyakran léptek előre, mikor vették észre, hogy mások nem olyan gyorsan mozognak, mint ők?
- Milyen volt azt látni, hogy a másik előrébb jár vagy nem lép előre a többiekkel?
- Érezte-e valaki, hogy voltak olyan pillanatok, amikor emberi jogait semmibe vették?
- Kitalálták-e a résztvevők egymás szerepeit? (A megbeszélésnek ebben a szakaszában elárulhatják a résztvevők a szerepüket.)
- Mennyire volt könnyű vagy nehéz eljátszani a különböző szerepeket? Milyennek képzelték az általuk megjelenített személyt?
- Tükrözte-e valamilyen módon a társadalmat a gyakorlat? Hogyan?
- Melyek az egyes szerepekre vonatkozó emberi jogok? Mondhatja-e valaki, hogy emberi jogait megsértették, vagy nem gyakorolhatta azokat?
- Lehet azt kihangosítani, hogy a többi résztvevő hiába gondolná, hogy többet is léphetett volna az adott szereplő, ha az ő fejében más fogalmazódik meg a saját helyzetéről (kívülről másként látjuk, nem értjük, de a belül zajló folyamatok határozzák meg, mikor mire "lépünk").

Szükséges eszközök felsorolása például:
szerepkártyák (csoportlétszámtól függően bővíthető)

Munkanélküli, egyedülálló anya vagy.
Egy bankmenedzser lánya vagy. Közgazdaságtant tanulsz az egyetemen.
6 gyerekes főállású anya vagy, aki nem tud munkát vállalni.

	Egy fiatal mozgássérült férfi vagy, aki csak kerekes székkel képes mozogni.	
	Tizenhét éves cigánylány vagy, aki nem végezte el az általános iskolát.	
	HIV-fertőzött, középkorú anya vagy.	
	Huszonnégy éves munkanélküli cigányfiú vagy.	
	Illegális bevándorló vagy.	
	Egy kínai bevándorló fia vagy. Apádnak sikeres gyorséttermi hálózata van az országban.	
	Magyarország amerikai nagykövetének lánya vagy.	
	Egy sikeres export-import cég tulajdonosa vagy.	
	Nyugdíjas vagy, aki korábban egy cipőgyárban dolgozott.	
	Egy kábítószer függő fiatal munkanélküli vagy	
	Egy fiatal leányanya gyermeke vagy	
	Huszonhét éves hajléktalan férfi vagy.	
	Egy tanyasi gazda tizenkilenc éves fia vagy.	
	Gazdag egyetemista fiú vagy.	
	Gyes-en levő családanya vagy, akit a férje rendszeresen ver.	
	Munkanélküli, 5 gyerekes cigányasszony vagy.	
	Hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozó pedagógus vagy.	
	Olyan iskolaigazgató vagy, akinek iskolájában elsősorban hátrányos helyzetű gyerekek járnak.	
	Elit iskolában dolgozó pedagógus vagy.	
	Olyan iskolaigazgató vagy, akinek iskolájában elsősorban elit gyerekek járnak	

Kilencedik képzési nap

2.5. A magyarországi szegénység fő jellemzői, a roma lakosság élethelyzete

90 perc interaktív előadás, 135 perc gyakorlat (91-102. sz. dia)

Interaktív előadás / Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Interaktív előadás	Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diákra.
Gyakorlat	I. Érzékenyítő gyakorlat (45 perc) A gyakorlatot az alábbi filmek valamelyikével kezdjük (Elboronálva vagy A szentesi tanyavilág 1-2. rész). Ezt követően a falu/tanyagondnoki szemszögéből megbeszéljük. (Mi jellemzi a filmben szereplő emberek életét? Milyen kapcsolati rendszere van? Milyen segítségre lehet szüksége? Milyen feladata lehet a tanyagondnoknak? stb.) https://www.youtube.com/watch?v=5a7F1JaQDHs Elboronálva 23 perc vagy https://www.youtube.com/watch?v=zmR3ISDBsoI ÉLETRŐL EGYSZERŰEN 1.2. A szentesi tanyavilág 10 perc https://www.youtube.com/watch?v=KAnzBM96Ht8 ÉLETRŐL EGYSZERŰEN 2.2. A szentesi tanyavilág 10 perc II. Érzékenyítő gyakorlat (90 perc) Gyakorlat típusának megjelölése: “Kiscsoportos munka” “4 fős csoportok kialakítása”

	Iránymutatás a megvalósításhoz: Esélyegyenlőségi plakát készítése címkézéssel (kb. 2*45 perc) Játék menete: a feladatot úgy kell végrehajtani, hogy a csoporttagok csak annak megfelelően kommunikálhatnak egymással, ami a homlokukra ragasztott cimkén (stigmán) olvasható. Játék megbeszélése Kiegészítő megjegyzés: Kisebb csoportokban (3-4 fő részvételével) úgy kell esélyegyenlőségi plakátot tervezni és kivitelezni, hogy minden résztvevővel a csoporttagok csak a résztvevő homlokára ragasztott stigma szerint kommunikálhatnak, fogadhatják el, vagy utasíthatják el az ötleteit a plakáttal kapcsolatban. Szükséges eszközök: előre elkészített etikettek (annyi, ahány résztvevőnk van), előre feliratozva, azaz stigmával ellátva (pl. Beszélj úgy velem, mint egy hatévessel.; Mosolyogj rám és bíztass! ; Ne vegyél komolyan, úgyis butaságokat beszélek ; Nekem vannak a legjobb ötleteim, fogadd el őket. stb.). Az etikettek tartalmát csak a csoportban résztvevők láthatják, a sajátját senki nem tudhatja előre, azt a feladat végére kell kitalálnia, hogy mi is lehetett ráírva. Ügyeljünk arra, hogy egy-egy csoporton belül a negatív és pozitív tartalmú stigmák egyensúlyban legyenek. Kell még: csomagolópapír vagy rajzpapír, színes ceruzák, filcek A feladat végén nagyon fontos a megbeszélés: ki hogyan érezte magát ebben a feladatban, mennyire segítette vagy hátráltatta a feladat megvalósítását az, hogy a stigmák alapján a résztvevők egy részét kizárták a megvalósításból, másokat viszont nagyon is előtérbe helyeztek. A megbeszélés végén a negatív stigmát kapott résztvevők tépjék össze a homlokukra ragasztott stigmát és dobják a szemetesbe. A levezetésre mindenképpen biztosítsunk elegendő időt, hogy a résztvevők ki tudjanak lépni a negatív érzések okozta helyzetből, és ismét kompetensnek érezzék magukat a további feladatokra, a csoportban való teljesítésre, s érezzék a csoport elfogadását.

2.6. A társadalmi felzárkózás legfontosabb beavatkozási területei, intézkedések

45 perc interaktív előadás (103-107. sz. dia) (2.6. sz. Handout)

Interaktív előadás / Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
interaktív előadás	A ppt-k bemutatását követően, amennyiben lesz rá lehetőség, az alábbi film bemutatása ajánlott: https://www.youtube.com/watch?v=aSAO5a4JPRU&t=31s #sparmagyarország #magyarmáltaiszeretetszolgálat #jelenlét Jelenlét – dokumentumfilm az együttműködésről, amely munkahelyeket teremtett

2.7. A helyi (tanya/falu) társadalom szerkezete és jellemzői a helyi dokumentumokban, dokumentumelemzés

135 perc gyakorlat (2.7.1.-2.7.2.sz. Handout)

Interaktív előadás / Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyakorlat	Iránymutatás a megvalósításhoz: Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó handoutokra Gyakorlat típusának megjelölése: "Kiscsoportos munka, 6 fős csoportok kialakítása A gyakorlat leírása: A résztvevők kiscsoportban dolgozzák fel a 2.7.1-es handoutot. A feldolgozás során adjanak választ az alábbiakra: - Mi okozza a tanyai területen élők hátrányait és milyen területeken? (pl. infrastruktúra hiánya miatt nincs tömegközlekedés, város távolsága miatt nehezen elérhetőek szolgáltatások) A kiscsoportok mutassák be megállapításaikat. Ezt követően nagycsoportban beszéljenek a tanya társadalmi, gazdasági, infrastrukturális jellemzőiről. Szükséges eszközök: papír, toll
Gyakorlat	Gyakorlat típusának megjelölése: "Kiscsoportos munka, 6 fős csoportok kialakítása A gyakorlat leírása: Szociális szolgáltatásfejlesztési koncepció és Helyi esélyegyenlőségi program elemzése egy kiválasztott településre vonatkozóan kiscsoportban. A nagycsoport előtt a kiscsoportos munka eredményeinek bemutatása. Szükséges eszközök: papír, toll

2.8. Közösség és részvétel

90 perc gyakorlat (2.8. sz. Handout)

Interaktív előadás / Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyakorlat	Gyakorlat típusának megjelölése: nagycsoportos feladat Iránymutatás a megvalósításhoz például: Az oktató támaszkodjon a http://cselekvokozossegek.hu/wp-content/uploads/csk_utmutato_kozossegfejlesztes_online_20170331-1.pdf 41-43.

	oldalon található Tankatalógus leírásra. A gyakorlat leírása például: A résztvevők szerepjáték formájában dolgozzák fel a tankatalógus készítésről szóló részt a Közösségfejlesztés módszertani útmutató (szerk. Arapovics Mária, Vercseg Ilona) 41-43. oldalán található elméletnek megfelelően. A nagy csoport alkotja a szerepjátékban a helyi közösséget. Az elmélet ismeretében készítsenek egy tankatalógust. Mutassák be: hogyan tudtak közösen dolgozni, ki lett a vezető a közösségben, milyen szerepek alakultak az együttműködés során, ki milyen aktivitással vett részt a közös munkában? Mutassák be a tankatalógust. Szükséges eszközök: papír, toll, csomagolópapír, filc

Tizedik továbbképzési nap (jelenléti)

➢ A szociális munka és a segítő foglalkozás

3.1. A szociális munka alapjai

45 perc interaktív előadás (108-111. sz. diák)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A szociális munka fogalmai	Célja: A hallgató értse és ismerje meg a kapcsolódási pontjait a szociális szakmához, és az alapvető szociális munka módszerekkel, fogalmakkal tisztába legyen. Az oktató személyes példákon, eseteken, helyzeteken keresztül mutassa be a szociális munka módszereit, fogalmait, színtereit.

45 perc gyakorlat (3.1-3.2 sz. Handoutok)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
3.1.1. Handout Esetismertetés	Minden tanya- és falugondnok valamilyen előzetes ismerettel/tapasztalattal már rendelkezik az említett szociális szolgáltatás kapcsán. Arra kéri az oktató résztvevőket, hogy a 3.1 handout-ot gondolják végig önállóan. Fontos célja a feladatnak, hogy közelebb hozzuk a szociális szakmát a hallgatókhoz a mindennapi gyakorlat felhasználásával. Az instrukció: 1, Gondolja végig a tanya-, illetve falugondnoki tevékenységének mindennapjait! Vizsgálja meg egy ellátottja helyzetét, aki meglehetősen sok odafigyelést igényel. Sorolja fel, hogy milyen problémákkal, szükségletekkel küzd. Erre 5 percet kap minden résztvevő. Majd ezt követően az oktató 4-5 fős kiscsoportokra bontja a nagycsoportot, és arra kéri a kiscsoportokat, hogy mutassák be egymásnak a leírt eseteiket 2-3 percben. A feladat segíti a kommunikációs készségek fejlesztését, a sűrítés technikáját is

	megtapasztalhatják a résztvevők. Miután minden résztvevő bemutatta az esetét, kérje meg az oktató a csoportokat, hogy egy flipchart papírra gyűjtsék össze azokat a problématípusokat, szükségleteket, ami többüknél is megjelent! Majd ezt követően a kiscsoport egyik tagja ezt mutassa be a többieknek. Ez a feladat segít az információk rendszerezésében, és átvezet majd a következő handoutban ismertetett feladathoz.
3.1.2. Handout Szakemberek hozzárendelése a humán ökorendszer szintjeihez	Az oktató instrukciója: Miután mindenki bemutatta a saját esetét, kiscsoportban azonosítsák be közösen, hogy a humán ökorendszer mely szintjén sérül az egyes résztvevők kliensének szükséglete? Elképzelhető, hogy több szinten is vannak nem jól működő természetes támaszok, erre hívja fel a figyelmét a csoporttagoknak, hogy több szint is érintett lehet. Ezt követően az oktató minden kiscsoportnak ad egy flipchart papírt, és arra kéri őket, hogy közösen minden szinthez rendeljenek legalább 2-3 szakembert, aki akkor nyújt segítséget, ha az adott szinten nem működnek a természetes támaszok! Ezt követően prezentálják 1 percben a megoldásaikat a többi csoport felé. A soron következő csoport, már csak azokat a szakembereket sorolhatja fel egy – egy szinten, amelyek előtte még nem hangoztak el! Ezt követően az oktató arra kéri a résztvevőket, hogy mindenki vizsgálja meg egyénileg újra a saját ellátottja esetét, és nézze meg, hogy milyen szakembert lehet, még hozzárendelni a kliense szükségleteinek kielégítése érdekében. Ez a feladat segít a szakemberek közötti kompetenciák letisztázásában. 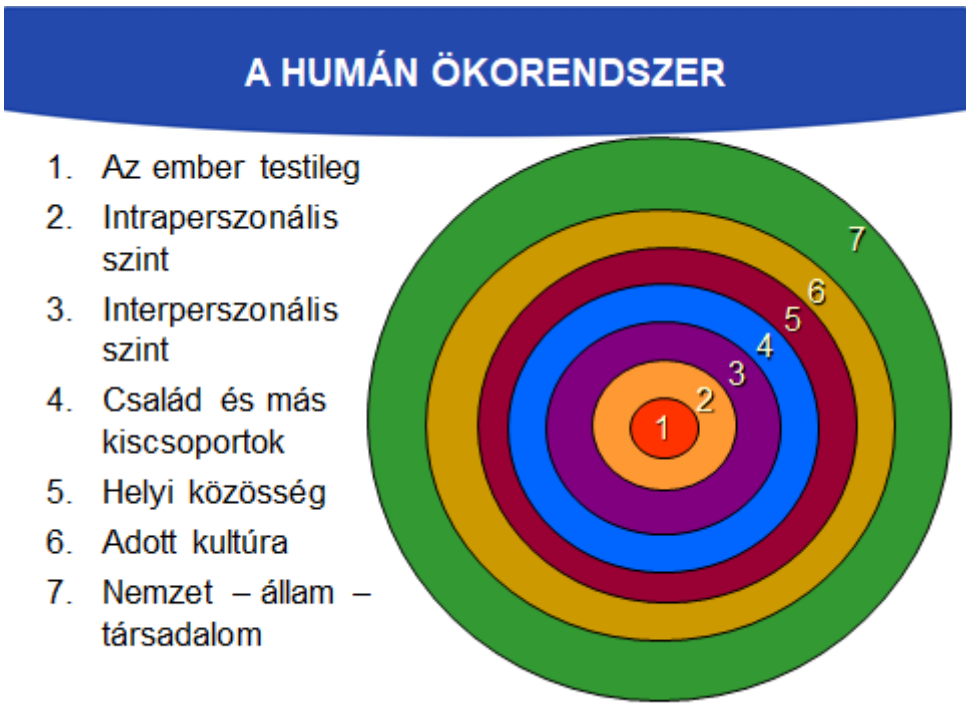 *1. sz. ábra: Welch – Humán ökorendszer (saját szerkesztés)*

Szünet

3.2. A segítő személyiség jellemzői

45 perc interaktív előadás(112-114 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A segítő személyiség tulajdonságai	Célja: A résztvevők érzékenyítése, a segítői attitűdök felszínre hozása, megfogalmazása. Az oktató feladata, hogy segítő személyiségének, viselkedésének, képességeinek és készségeinek bemutatását az előadásában megfogalmazza. Közvetítetnie kell a segítő- kliens kapcsolatának alaptéziseit, amely a bizalmon alapuló kapcsolatot tudják majd feltételezni. Rajzoljon fel a flipchartra egy emberi alakot, ami kitölti a papírt. Minden résztvevőnek adjon 3-4 post it cédulát és kérje meg őket, hogy minden cetlire írjon fel egy olyan tulajdonságot, amely jellemzi a segítőt. A résztvevők egyenként kimennek a flipcharthoz, és felragasztják a cetliket a táblára (az ember figurába). Miután mindenki felragasztotta a cetlijét, összegezzük a tapasztalatokat és egy közös beszélgetést kezdeményezünk a csoporttal. - Melyek azok a tulajdonságok, jellemzők, amelyek többször megjelentek? - Beszéljük meg, hogy mit is jelentenek ezek a tulajdonságok a gyakorlatban? - Vajon létezik-e olyan ember, aki minden tulajdonsággal rendelkezik? - Melyek a legfontosabb tulajdonságok, amelyek ahhoz kellenek, hogy az ellátottal bizalmi kapcsolatot tudjunk kialakítani? - Stb. Az oktatónak arra a gondolatra kell reagálnia, és azt a témakört kell kibontania a résztvevőkkel, amelyeket ők hoztak.

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Filmelemzés – a segítő személyiség jellemzése	Az oktató kiválaszt egy filmrészletet, amely egy segítőt mutat be, és a résztvevőknek megfigyelési szempontokat ad. (A film kiválasztása az oktató szabad választásán múlik, a segédanyag, csak javaslatot tartalmaz a film feldolgozására vonatkozólag.) Pl. Utazások egy szerzetessel című film - egy részlete, és annak elemzése https://www.youtube.com/watch?v=PU6e_cAUpcw A film, egy dokumentumfilm Böjte Csaba ferences rendi szerzetek Erdélyben végzett gyermekvédelmi, segítői tevékenységéről. A szerzetes szegregátumban élő roma családoknak segít, és gyermekvédelmi intézményeket, otthonokat, kollégiumokat, és segítő tevékenységet működtet. Az oktató kiválaszthat egy filmrészletet (20 perc), amely a segítő mindennapi munkáját, és küzdelmeit mutatja be. Majd kérdéseket tesz fel a csoportnak. - Milyen érzéseket keltettek bennük a látottak? - Ismerős-e nekik ez a helyzet? Találkoztak-e hasonlóval (szegénység, nyomor, elhanyagolás) a munkájuk, életük során? - Hogyan próbálta kezelni a helyzetet a segítő? - Milyen segítői attitűdöket tudnak megfogalmazni? - Hogyan jellemezné a segítő és a kliens közötti kapcsolatot?

	Mi az, ami meglepte őket a segítői viselkedésben?

45 perc gyakorlat (112-114.sz. dia)

3.3. A segítő beszélgetés

45 perc interaktív előadás (115-118 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A segítő beszélgetés és a baráti beszélgetés közötti különbségek összegyűjtése	Célja: A hallgatók megismerik a segítő beszélgetés technikai elemeit, meg tudják azt különböztetni a baráti beszélgetéstől, és képessé válnak a segítő kapcsolatban problémaorientált gondolkodás elsajátítására. Az oktató a Rogersi alapelveknek, és Thomas Gordon beszélgetésvezetési skilljeinek átadásával segíti a hallgatókat a tudatos segítői magatartás és szemlélet megteremtésére. Az oktató a flipchart táblát két részre osztja. Egyik oldalra felírja"A baráti beszélgetés jellemzői", a másik oldalra: A segítő beszélgetés jellemzői". Brain storming módszerrel a résztvevőket arra kéri, hogy ötleteljenek, és a válaszaikat felírja a táblára. Minden ötletet rögzít. Ezt követően a felírt jellemzőket megbeszélik, és kihúzzák azokat az elemeket, amelyek nem megengedhetőek egy segítő beszélgetésben. Fontos, hogy fókuszt kapjon a segítő beszélgetésben a non-direktív beszélgetésvezetés, a prblémafókusáltság, az elfogulatlan, objektív rálátás a segítő részéről, és az ítéletektől mentes hozzáállás. - Ez a gyakorlat a téma bevezetését nagyban segíti, és a tanulást hatékonnyá teszi. Az oktató támaszkodjon a megadott diákra.

A segítő beszélgetés technikáinak megfigyelése	A témáról frontalis előadást tart, majd ezt követően a Good Will Hunting című film részleteit vetíti le, amikor a segítő a klienssel segítő beszélgetést folytat. 4-5 részletből (általában 3 perces részletek) annyit választ, amennyit jónak tart. Minden filmrészletet megelőzően megfigyelési szempontokat ad a résztvevőknek: - Milyen körülmények között ülnek? Jellemezze a környezetet a hallgató! Miben segíti, és miben gátolja ez a bizalmi kapcsolat alakulását? - Mit tud kezdeni a segítő egy ellenálló klienssel? - Milyen beszélgetésvezetési technikákat alkalmazott a segítő a jelenetben? - Mire való a csönd a beszélgetésvezetében? - Milyen közléssorompókat vélt felfedezni a beszélgetés során a megfigyelő? stb.

45 perc gyakorlat (3.3.1. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Segítő beszélgetés - szerepjáték	A gyakorlat során az oktató kiosztja a hallgatóknak a 3.3.1 Handout –ot. Megkéri a résztvevőket, hogy írjanak le egy olyan szituációt, amikor valaki segítséget kért tőlük egy olyan családi kapcsolati kérdés, vagy konklitus kapcsán, ami cask beszélgetéssel oldható meg. (Figyeljünk arra, hogy ne azok a helyzetek jelenjenek meg, amelyeket egy ügyintézéssel , pl.: bevásárlás, gyógyszerkiváltás, stb. – meg lehet oldani. A szituációs helyzetet a résztvevők 4-5 mondatban megfogalmazzák, majd az oktató 3 fős csoportokra osztja őket. (Ha nem osztható pontosan, akkor 1-1 csoport lehet 4 fős is). Ezt követően megkéri a résztvevőket, hogy osszák ki egymás között a szerepeket: 1 fő segítő, 1 fő segítséget kérő, 1-2 fő megfigyelő. Kérje meg őket arra , hogy aki segítséget kérő szerepben van, az vázolja az általa leírt problémát, és próbálja beleélni magát az adott kliens helyzetébe. Kérje meg a segítőt, hogy felírt/kivetített segítő beszélgetés technikákat alkalmazva hallgassa meg a klienst, és irányítsa a problémamegoldás felé a beszélgetést. Kérje meg a megfigyelő(ket), hogy a handout-on megadott szempontoknak megfelelően figyeljék meg, és jegyzeteljék le a megfigyelési tapasztalataikat. A beszélgetést max 10 percig játszák, ami nem fogja azt jelenteni, hogy a problémát sikerül megismerni tökéletesen, és meg is oldani, de a bizalmi kapcsolat kialakítására rálátást adhat. Ezt követően az oktató arra kéri a résztvevőket, hogy forduljanak be a nagy körbe, és először a megfigyelők, aztán a többi szereplő is ossza meg a tapasztalatait. Szükséges eszközök felsorolása például: “papír, toll”

3.4. A szociális munka etikája

90 perc (119-133.sz. dia) (3.4.1.sz. Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A szociális munka etikai kódexe	Iránymutatás a megvalósításhoz: Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diákra/ handoutokra. A mindenkori aktuális Szociális Munka Etikai Kódexét minden hallgatónak meg kell kapnia Handoutban. Az oktató az érték és az etikai fogalmainak tisztázást követően az Etikai Kódex egyes pontjait ismertetve beszélgetést kezdeményez a résztvevőkkel, és kikéri a véleményüket a meghatározott magatartásmintákkal kapcsolatban. Pl.: “A szociális munkás tiszteletben tartja minden ember méltóságát, értékét és jogait, védelmezi testi, lelki, értelmi, erkölcsi és érzelmi jól-létét. A szociális munkás elismeri és tiszteletben tartja a társadalom sokszínűségét, figyelembe veszi az egyének, családok, csoportok és közösségek különbségeit.” - Mit jelet ez a gyakorlatban? - A mindennapi munka során, hogyan kezeljük a különböző

	társadalmi státuszú, nemzetiségű, értékrendszerű embereket? - Ki és hogyan dönt, egyes dilemmás helyzetekben? A szociális munka dilemmáiról érdemes nyíltan, a gyakorlati munka során megjelenő kérdések mentén beszélni, és az elméleti anyaghoz illeszteni az előadást.
Álláshirdetés falugondnoki pozícióra	Az oktató 4 -5 fős csoportokra osztja a résztvevőket, és arra kéri őket, hogy beszéljék meg, milyen a jó falugondnok. Gyűjtsék össze ezeket az értékeket! Majd ezt követően van ismét 10 percük arra, hogy a megfogalmazott értékek, és a gyakorlat mentén egy 600 fős kisfaluba keressenek egy falugondnokot – Írjanak rá egy álláshirdetést! Az elkészült munkákat a csoportok egyik tagja ismerteti a többi résztvevővel is. Miután minden csoport bemutatta a hirdetését, értékeljék azokat közösen, és figyeljék, hogy melyek voltak a közös pontok, amelyek minden csoportban megjelentek, illetve tegyenek voksot arra a hirdetésre, amelyre szívesen jelentkeznének ők is. Szükséges eszközök: papír, tollak

45perc gyakorlat (121-133 sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Dilamma helyzetek Vitaszitáció/disputa	Iránymutatás a megvalósításhoz: “Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diákra, amelyek a dilemmákat ismertetik. A falugondnok, nagyon sokszor kerül döntéshelyzetbe. Ezek a helyzetek feszültséggel járnak, és a szakember sokszor frusztrálódik ezek által. Az oktató ossza két csoportra a résztvevőket, és egy kérdést/kijelentést/dilemmahelyzetet tárjon a csoportok elé. Pl.: Elfogadhatok ellenszolgáltatást az ellátottól!/Nem fogadhatok el ellenszolgáltatást az ellátottól! (tojás, süti, visszjáró pénz, stb.) Az egyik csoport köteleződjön el az egyik, a másik csoport a másik állítás mellett, és közösen gyűjtsenek érveket az állítás mellett. Miután ezek összegyűjtésre kerültek válasszanak a csoporttagok 1-1 vezetőt, akik akváriumgyakorlat során képviselni fogják a csoportjuk álláspontját. A két képviselő üljön be a csoport közepére, és 10 percet kapnak arra, hogy megygőzzék a másik felet az állításuk igazáról, azon érvek mentén, amiket a csoportban közösen megfogalmaztak. A játék segít az egészséges vitakultúra kialakításában. A játék végén közösen dolgozza fel az oktató a tapasztalatokat a csoporttal. Szükséges eszközök: flichart papír, filctollak

Tizenegyedik képzési nap

3.5. A szociális munka speciális célcsoportjai

45 perc interaktív előadás (134sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A szociális ellátórendszer	Iránymutatás a megvalósításhoz: Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diára. A szociális ellátórendszert ez az ábra igyekszik szemléltetni, a 1993. III. törvény szerint. Az alapkézés hallgatói már gyakorlatból érkeznek, így a saját településük szociális ellátórendszeréről vannak előzetes információik. Az oktató, ezeket az előzetes ismereteket felhasználva vetítse fel ennek a diának az első kockáit, amely a szociális ellátórendszer 3 pillérét mutatja cask. Majd kérje meg a hallgatókat, hogy ötleteljenk arról, hogy egy adott ellátási típusba milyen ellátásokat ismernek? A “megoldásokat” közben írjuk a flipchart táblára. Valójában ezt a rendszert az öteletést követően sikerülhet felépíteni közösen a résztvevőkkel, ami az ismeret bevésését mélyítheti. Fontos fókusz kell, hogy kerüljön a szociális alap- és szakellátás közötti különbség megértésére, azaz az otthon gondozás és a bentalákos intézményi keretek közötti gondozás elkülönítésére.

45 perc gyakorlat (134.sz. dia) (3.5.1 sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak

A saját településem szociális ellátórendszere	Az oktató kiosztja résztvevőknek a handoutot, amelyet mindenki egyénileg tölt ki. A képzés egyik fontos állomása ez a gyakorlat, hiszen a hallgató a saját településének szociális ellátórendszerét kiválóan kell ismernie,és azt részletesen be is kell mutassa majd a záródolgozatában. Miután minden résztvevő kitöltötte a táblát, kérjen meg 3-4 jelenlévőt, hogy ossza meg az ábráját a többiekkel, és beszéljen arról pár mondatban, hogy milyen szolgáltatásra lenne még szükség, az ellátások állami, vagy civil fenntartásban működnek-e, és tanya- ill. falugondnokként, hogyan kapcsolódik ezekhez a szolgáltatásokhoz?

3.5.1. Fogyatékosok

30 perc interaktív előadás (135-139 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A fogyatékosság	Az interaktív előadáshoz használják a témához kapcsolódó diákat. Egyéb instrukciók: – Gyűjtse össze flipchart táblán a résztvevők bevonásával a fogyatékosság típusait. – Kezdeményezzen beszélgetést arról a hallgatókkal, hogy melyik fogyatékossági típusú ember, milyen hiányokkal küzd, és miben várja/várhatja a környezet támogatását. – Beszélgessen az oktató a résztvevőkkel arról, hogy ma mennyire érzik „biztonságosnak” a környezetüket a fogyatékkal élők, és a saját településükön milyen fogyatékkal élő emberek élnek. – Hogyan tud segíteni egy fogyatékkal élő embernek a falugondnok? – Milyen szociális szolgáltatások, és ellátások igényelhetők egy fogyatékkal élő embernek?
Vakvezetés	Az oktató kérje meg a csoport résztvevőit, hogy válasszanak maguknak egy párt szemkontektussal. Az oktató minden párnak kioszt egy szemkötőt (kendőt, sálat,), és megkéri a párokat, hogy osszák fel egymás között a szerepeket: Lesz egy vak, és lesz egy segítője. Kérje meg azokat, akik a vak szerepet választották, hogy vegyék fel a szemkendőt, a segítő pedig fogja meg a „vak társa” alkarját, és egy pillanatra se engedje el. A feladat az, hogy a segítő vezesse át a vak társát a terem egyik végéből a másikba, kikerülve székeket, asztalokat, egyéb tárgyakat, és ültesse le valahová. Ha sikerült, cseréljenek szerepet, és ugyanezt a feladatot végezzék el az új szerepben is a párok. A játék célja, hogy megtapasztalhassák a látó résztvevők, hogy milyen kiszolgáltatott érzés az, ha valaki elveszti az egyik érzékszervét, és hogyan élesednek fel más érzékszerveik. A feladatot követően beszéljenek a megélt érzésekről, tapasztalatokról, illetve arról, mennyire sikerült átengedniük magukat a segítők irányításának, milyen egyéb segítségre vágytak volna még.

3.5.2. Idősek

30 perc interaktív előadás (140-147 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az idős kor jellemzői	Iránymutatás a megvalósításhoz: “Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diákra/ handoutokra” Egyéb interaktivitást segítő módszerek a téma feldolgozásához: A téma bevezetésére javasolt a figyelem, és érdeklődés felkeltésére egy filmrészlet: https://www.youtube.com/watch?v=XoyZmu0IOKc Ez az animációs filmrészlet a családi életciklusmodelleken viszi végig a nézőt, egészen az idős korig. A filmrészlet mindössze 4 perc. A levetítését követően kezdeményezzen az oktató beszélgetést a résztvevőkkel: - Milyen érzés megöregedni? - Hogyan változnak meg az ember szükségletei idős korban? - Vajon ez az idős férfi hogy érzi magát? Mire vágyik? - Egy tanya- ill. falugondnok, hogyan segíthet neki? A demencia kérdéskörének megértésére ismét egy rövid video javasolt, címe: A veréb https://www.youtube.com/watch?v=UWlDPcNKkn8 A film érzékenyen érintheti a hallgatókat, ezért feltétlenül fontos annak érzelmi feldolgozására időt hagyni. Beszélhessenek a résztvevők a bennük keletkezett érzésekről, gondolatokról, akár saját élményről. A beszégetést segítői oldalról igyekezzen az oktató megközelíteni: Hogyan vehetjük észre a demencia jeleit? Mit tud segíteni egy falugondnok egy demens idősnek? (Fontos, hogy a demens ellátása nem falugondnoki kompetencia, de a jelek felismerése igen).

45 perc (3.5.2. handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Idősek jellemzése kép alapján	Az oktató ossza ki a résztvevőknek az az adott handoutot. Kérje meg a résztvevőket, hogy mindenki önállóan dolgozzon, és minden gondolatát írja le. A kép alapján kell jellemeznie az idős asszonyt, annak életkörülményeit, egészségi állapotát,lakhelyét, foglalkozását, bármit, amit gondolnak a résztvevők. A mellérendelt írás az idős asszony természetére, élettörténetére utal. A jellemzésre 10 percet adjon a résztvevőknek, majd kérje meg őket, hogy a handout alján szereplő kérdéseket gondolják át! A feladatot vagy 4-5 fős csoportokban, vagy nagy csoportban beszéljék meg. A feladat célja, hogy a résztvevőkben tudatosítsa az idősek szükségleteit, magyarázatot adjon a viselkedésükre, hogy a mindennapi munkájuk során türelemmel és odafigyeléssel legyenek az idős ellátottak iránt.

3.5.3. Gyerekek

45 perc interaktív előadás (148-154 sz. dia) (3.5.3.1. sz. Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Gyermekvédelmi rendszer megismerése/ esetelemzés	Iránymutatás a megvalósításhoz: Az oktató támaszkodjon a témához kapcsolódó diákra/ handoutokra. Az előadás kezdetén tisztázza a gyermekvédelem alapvető fogalmait a résztvevők számára.A szociális ellátórendszer felépítéséhez hasonlóan magyarázza el a gyaermekvédelmi rendszer egyes elemeit. Fontos, hogy a résztvevők megértség a gyermekvédelmi rendszer elsődleges célcsoportját,, ne keverjék az oktatási és a szociális rendszerrel. Továbbá fontos, hogy a gyermekvédelmi alap és szakellátás közötti különbséget (szülői felügyeleti jog kérdése, és gondozási hely megváltozása) megértsék. A bevezető előadást követően kérje meg a résztvevőket, hogy olvassák el a megadott handout-ot, amely röviden egy esetet ismeretet. Kérje meg az oktató a résztvevőket, hogy gondolkodjanak el a feltett kérdéseken és kezdeményezzen beszélgetést a kérdések mentén a csoporttal. Fontos, hogy a hallgatók felismerjék a jelzési kötelezettségüket, a bevonható szakemberek lehetőségét. Ezt követően tisztázzák az észlelő- és jelzőrendszer fogalmát, és szereplőit, és a jelzéstétel fontosságát. Szükséges eszközök felsorolása: “papír, toll”

45 perc gyakorlat (148-154 sz. dia) (3.5.3.2.sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Jelzőlap kitöltése	Az oktató kérje meg a hallgatókat ajz eset megbeszélését követően, hogy a hand outban található jelzőlapot töltsék ki. A probléma megfogalmazása, annak sűrítése nehéz feladat. Miután mindenki megfogalmazta, 4 fős kiscsoportokban beszéljék meg a leírtakat. Ezt követően nagycsoportban osszák meg a tapasztalataikat. - Mi a tanya- falugondnok dolga, ha problémát észlel egy családban? - Mire figyeljünk a jelzés megfogalmazásánál? - Mit jelent az, hogy zárt adatkezelés? Miért fontos? - Szükséges eszközök felsorolása: papír, toll

3.5.4. Szenvedélybetegek

45 perc interaktív előadás (155-160 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak

Szenvedélybetegségek	Az oktató kezdeményezzen beszélgetést a függőségekről. Brainstorming módszerrel gyűjtse össze a csoporttal a szenvedélybetegségek típusait, és azok megjelenési formáit a résztvevők településén. A ppt ide vonatkozó slide-jain bemutatja a drogok típusait, büntethetőségét. A szenvedélybeteg ellátó rendszer bemutatása az oktató gyakorlati példáin keresztül történjen, és a hallgatók tapasztalataira építsen.

45 perc gyakorlat (155-160.sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
28 nap - filmelemzés	A legtöbb településen az alkoholfüggőség nagy problémát jelent. Gyakran a tanya/falugondnok az, aki egyedüli segítséget nyújt ezeknek az embereknek. A 28 nap című film, egy alkoholbeteg nőről szól, aki a családját gyakorlatilag elveszíti az alkoholproblémája miatt. A film a nő rehabilitációs folyamatáról szól, és az azzal járó érzelmi hullámvasútról. A film bármely része kiválasztható, és elemezhető a csoporttal. A szenvedélybetegség során az egész család megbetegszik. Egy diszfuncionális működést vesz fel, amihez a családi rendszer igyekszik alkalmazkodni. Sok film mutatja ezeket a folyamatokat – az oktató felelőssége, hogy milyen filmen keresztül mutatja be a folyamatot. Fontos, hogy a filmrészleteket követően a csoporttagoknak legyen lehetősége az érzéseiről, tapasztalatairól beszélni.

3.6. A falugondnok szerepe a krízisellátásban

45 perc interaktív előadás (161-166 sz. dia)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A kapcsolati erőszak áldozata, és az őt támogató krízisellátó rendszer	Az oktató az előadáshoz használja a megadott diákat. Mutassa be a krízis fogalmát, a krízisállapot jellemzőit, és az esetleges segítségnyújtási lehetőségeket. Ez az alfejezet kiemelt figyelmet fordít a kapcsolati erőszak (családon belüli bántalmazás) témájának. Ez is egy olyan probléma, ami minden településen előfordul, így a hallgatóknak nem lesz ismeretlen a téma. Az előadás legfontosabb célja, hogy az áldozatközpontú szemléletet tudjon kialakítani az oktató, az áldozat hibáztatásával szemben. Ennek érdekében, a téma felvezetésénél fontos, hogy megértsék a hallgatók, hogy az áldozat hogyan is van, mit érez ebben a kapcsolatban. Az oktató rajzoljon a flipchart táblára egy emberi alakot. Osszon ki minden résztvevőnek 3 post it-et (cetlit), és kérje meg őket, hogy minden cetlire egy-egy mondatot írjanak fel, amit szerintük az áldozat a környezetétől kap (bántalmazó, anyja, gyereke, családsegítő, szomszéd

	asszony, stb.). A résztvevők egyenként vigyék ki a cetliket, hangosan olvassák fel, és ragasszák bele az emberkébe. Nagyon sok olyan üzenet fog érkezni, mint pl.: “Miért maradsz?, Én megmondtam!, Amilyen virágot szakítottál, azt szagold!, Biztos te bosszantottad fel!, stb.” – ezek mind áldozathibáztató mondatok, és az áldozatra tolják a bántalmazó tettének felelősségét. Ennek kiküszöbölése érdekében, kérje meg az oktató a résztvevőket, hogy mondják meg, hogy ez az áldozat, (aki a flicharton “van”), hogyan érezheti magát ennyi mondattól. Ezeket az érzéseket írja fel közben az oktató az ábra köré. Ha sikerült összegyűjteni, összegezze az oktató az elhangzottakat – az áldozat mindig függő, és alárendelt szerepben van egy kapcsolatban, ő saját magát is hibáztatja ezért a helyzetért, tehetetlennek érzi magát, és semminek – ez nem jelenti, hogy az. Segítségre, türelemre, ítéletmentes odfigyelésre van szüksége, ezt adhatja meg neki a segítő.

45 perc interaktív előadás (161-166 sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Meddig mehet?	Az oktató levetíti aszeretnemart/facebook oldal egyik videóját: Te hol állítanád meg? https://www.facebook.com/aszeretetnemart/videos/2766191170312265 A film egy kapcsolati erőszakban élő nő és bántalmazója jelenetét mutatja be. Miután megnézték a filmet a résztvevők, az oktató kezdeményezzen beszélgetést a jelenetről, de ne hosszan – ki, hol állította volna meg a jelenetet? Kinek, meddig mehet, ez a viselkedés? Ki, mikor lépett volna ki ebből a kapcsolatból? Ezt követően ossza 4 csoportra a résztvevőket. Minden csoportnak adjon egy fliphart papírt, és filceket. Minden csoport más kérdésen fog dolgozni közösen: - Miért marad a bántalmazott a kapcsolatban? - Milyen típusú bántalmazásokat ismer? - Mi lehet akapcsolati erőszak következménye? - Milyen kérdéseket tenne fel segítőként a filmben látott áldozatnak? Ezt követően a csoporton belül válasszon a csoport egy szószólót, aki ismerteti a csoport munkáját. Egymásnak tisztázó kérdéseket tehetnek fel. Zárókörben mindenki jelezzen vissza, hogy mi az a legintezívebb gondola, ami az előadás kapcsán megragadt benne.

TIZENKETTEDIK képzési nap

4. Kommunikációs készségek és szakmai önismeret fejlesztése

4.1. Ismerkedés, bemelegítés

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Bemutatkozás, A csoportvezető röviden bemutatkozik, majd ismerteti a 24 órás tréning célját, általános tematikáját, és a kiscsoportos módszer lényegét. Fontos, hogy a résztvevők megértsék, hogy ezek a tanórák körben ülve, egymás felé nyitottan és jegyzetelés nélkül fognak zajlani. Az egymásra való odafigyelés, és az egymástól tanulás jelentőségét hangsúlyozzuk.	A tréning 24 órájában a résztvevők körben ülnek egy nagyobb térben. 90 perces gyakorlatokban gondolkodunk, aztán tartunk szünetet. ● A megadott időkeret tartása fontos! ● Rövid, lényegre szorítkozó bemutatkozás. ● Az egy főre jutó Időkeret a létszámtól függő A bemutatkozást gyors névtanulás zárja. ● Öntapadós etikettek használhatók a név kitűzésére.
Névismétlő kört teszünk, mindenki elmondja azt a nevet, ahogyan szeretné, ha a csoportban szólítanák. A mellette ülő elmondja az előtte szóló nevét és a sajátját. A harmadik személy értelemszerűen az előző kettő és a saját nevét mondja, és így tovább.	
Szociometria – Ezt a teret fogjuk 3 napig használni. Kérje meg a résztvevőket, hogy álljanak fel, és mozogjanak ebben a térben. Fog állításokat mondani, ami vagy igaz, vagy nem igaz a résztvevőkre. A terem két végpontja jelöli majd ezeket a helyeket. Kérje meg a jelenlévőket, hogy álljanak a számukra megfelelő helyre, miután meghallgatták a mondatot. ● Vettem már részt tréningen korábban. ● Dohányzom. ● Érdekelt a képzés, én akartam jönni. ● Van háziállatom. ● Nagyon jól ismerem a jelzőrendszer tagjait és munkáját. (hőmérő) ● Sportolok. ● Sok szünetet szeretnék a mai napon. ● Magamra vasalok. ● Le tudom tenni a munkámat a szabadidőmben. ● Jó tapasztalataim vannak a jelzőrendszer együttműködését illetően. (hőmérő) ● Ott lakom, ahol dolgozom. ● Bíznak bennem az emberek a faluban. ● Más tisztséget is ellátok a falugondnoki teendőim mellett a faluban. (vezetem a népdal kört, edző vagyok, képviselő, stb.) Egyéb, motivációt megismerő kérdést is feltehet.	Instrukció az oktatónak: Ha beálltak a résztvevők a számukra megfelelő helyre, egy-egy embert mindkét oldalról kérdezzen meg, miért állt oda. Minden kérdésnél, más-más ember legyen a megnyilatkozó. Lesznek olyanok, akik nem tudják eldönteni, hová álljanak. Engedje meg nekik, hogy ők középen maradjanak, majd kérdezze meg őket a döntés nehézségének okáról.
Térbeli topográfia:	

Kérjük meg a hallgatókat, hogy gondolják maguk elé Magyarország térképét, és kör közepén lévő térben helyezkedjenek el úgy, ahogy a településen a térképen elhelyezkedik. Miután mindenki elhelyezte magát, mondja be a településének nevét. **Sorban állás:** A résztvevők alkossanak egy sort a településük lélekszámának megfelelően. A legkisebb lélekszámú település gondonoka áll legelől, és a legnagyobb lélekszámúé a sor végén. Mikor mindenki megtalálta a helyét, egyenként, sorban bemondják a lélekszámot.	Ahhoz, hogy el tudják magukat helyeznia térképen, egymással beszélgetniük kell, egyeztetniük kell. A játék az együttműködést segíti, miközben ismeretet is ad a egymásról. Ahhoz, hogy sikeresen megtudják oldani a feladatot, kommunikálniuk kell egymással, mert ha nem teszik hibás lesz a sorrend. Érdemes a tapasztalatokról egy rövid visszajelzést kérni a résztvevőktől.

Szünet

4.2. Szerződéskötés, megállapodás

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Szerződéskötés, csoportszabályok megalkotása Minden résztvevőnek kiosztunk két cetlit. Megkérjük őket, hogy az egyikre azt írják fel, amiről szeretnék, hogy ezen a tréningen megvalósuljon, szó essen. “Azt szeretném, hogy….” kezdetű mondat segíthet ennek megfogalmazásában. A másik cetlire azt írják, amit nem szeretnének, hogy megtörténjen, amitől tartanak: “Azt, nem szeretném, hogy….” Név nélkül írják meg a cetliket, majd a földön jelöljünk ki két helyet, az egyiket a szeretném cetliknek, a másikat a nem szeretném cetliknek. Miután mindenki megírta, a résztvevők húzzanak egy egy cetlit, mindkét kupacból – ha valaki a sajátját húzta, dobja vissza. Ezt követően egyenként olvassuk fel a leírtakat, értelmezzük azt, és amivel egyetértünk felírjuk a flipchart táblára. Pl: “Szeretném, ha őszintén beszélnénk a munkánkról, és a nehézségeinkről.Kinek mit jelent az őszinteség? Mennyire lehetünk itt ebben a körben őszinték? A csoportitok fontos eleme a működésünknek, ami azt jelenti, hogy….”	Instrukció az oktatónak: Ennek a 24 órás közös együttlétnek fontos eleme a közös szabályalkotás. Teljesen más típusú tanulási módszert ismernek meg a hallgatók, mint amit eddig tapasztaltak. Ahhhoz, hogy ennek kellő nyitottségot, és mélységet tudjunk adni, a szerződéskötést érdemes megalapozni a részletes megbeszéléssel. Ebben a körben így mindenkinek lehetősége lesz megnyilatkozni (mindenki olvas cetlit), megtanulják az alapvető szabályokat: - odafigyelünk egymásra - türelmesekvagyunk - a mobiltelefont kikapcsoljuk - 90 percenként tartunk szüneteket - titokban tartjuk, ami itt elhangzik, stb. Ha súlyt adunk a szerződéskötésnek, a csoport is komolyan veszi a szabályokat.

Amennyiben a következő cetlin hasonló elvárás található, akkor azt újra nem magyarázzuk. **Feszültséglevezető/jégtörő játék** Bármilyen mozgásos játék jó lehet. Pl. székfoglalós játék. A megadott szakirodalomban számos játék található.	Mivel sokat ültek a résztvevők, az utolsó 10 percben mozgassuk meg őket. Fontos, hogy vidáman tudjanak felállni ebből a körből.

Szünet

4.3. Társismeret/önismeret

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Szimbólumalkotás Kérjük meg a hallgatókat, hogy vegyenek el egy papírt, és egy felírótáblát. Önállóan fognak dolgozni 15 percig. Alkossanak egy szimbólumot, ami leginkább kifejezi őket! A személyiségük és életük minden szegmensét megjeleníthetik ebben a szimbólumban. Hagyjunk időt a kép kidolgozására! Kérjük meg a résztvevőknek, hogy egymásnak ne mutassák meg a műveket! Ha mindenki készen van, az oktató beszedi a rajzokat. Egyenként vizsgáljanak meg, egyesével minden rajzot. Kérje meg a résztvevőket, hogy a felmutatott képről fogalmazzák meg a benymásaikat: - Mi foglalkoztatja ezt az embert, aki ezt a művet rajzolta? - Milyen lehet a természete? - Milyen érzéseket vált ki a nézőből a mű? Majd ezt követően megkérjük, hogy aki rajzolta (aki eddig hallgat és nem fedi fel a kilétét), hogy mesélje el, mit akart kifejezni a rajzában (család, hobbi, munka, stb.) A megvitatott képek középre a földre kerülnek, és a feladat végén egy “képkiállítást” szervezhetünk. A képeket a tréning végéig kirakhatjuk a falra, ha a csoport szeretné, vagy visszaadjuk a készítőjének.	Instrukció az oktatónak: A színes filceket tegye be a kör közepére, hogy mindenki számára elérhető legyen. Hívja fel a figyelmet arra, hogy mindenki önállóan dolgozzon, és ne mutassák meg egymásnak a rajzokat. A képek vizsgálat során, hívja fel a résztvevők figyelmét, hogy a készítő rajzképességeit kell firtatni, hanem az elkészült munka hatására kiváltott érzést, benyomást. A feladat segít abban, hogy a kép készítője kaphasson visszajelzést magáról, olyat is esetleg, amire nem is gondolt. Fontos, hogy aki rajzolta a képet csak a visszajelzéseket követően fedje fel magát. A feladatot mindenképpen zárjuk le egy visszjelző körrel. Kiben, milyen érzéseket, gondolatokat keltett a feladat.

Ebédszünet

4.4. Együttműködés fejlesztése kiscsoportban

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gépek lázadása A résztvevőket 4-5 fős kiscsoportba osztja az oktató. Ezt követően az előre gyártott cetlikre írt gépek eljátszására kérik a csoportokat. Minden cetlire 1 gépet írjon fel előre az oktató (pl: porszívó, fúrógép, lemezjátszó, fénymásoló, kombájn, falugondnoki busz, stb.) A csoportokból egy fő húz egy cetlit. Megmutatja a csoportjának. A feladatuk az, hogy játszák el a gépet, úgy hogy ők a gép egy-egy alkatrészei. a gép hangot adhat ki, és mozoghat is, illetve mindenkinek kell játszania. (Pl. az autónak lesznek kerekei, kormánya, tengelye, sebváltója, szélvédője, lámpái, stb.) Ha a csoportok kitalálták, hogyan fogják eljátszani a működő gépet, kijelölünk egy színpadot ,ahol játszanak. Miután eljátszották, a többi csoportnak ki kell találnia, mi az a gép. Minimum 3-3 gép eljátszására adjunk lehetőséget. Egyre kreatívabb ötletekkel fognak előállni a csapatok. Egymás közötti versenyszellem is eluralkodhat.	Instrukció az oktatónak: Az oktatónak elő kell készítenie a gépekről a cetliket, legalább annyit, hogy 3 körre elegendő legyen. A csoportok felkészülése során nyújtson segítséget, motivája a tagokat a lehetséges megoldások felé, főleg az első játék előtt. Minden csoport szereplésétkövetően ösztönözze a csoportok játékát tapssal, közösen a csoporttal. Fontos, hogy megtapasztalják, játszani és együtt nevetni, jó, és felszabadító érzés.
Add ide a kulcsot! Nem adom! Miután a csapatok márkellően összeszoktak és a szinpad sem idegen nekik, nem fog gondot okozni egy jelenet eljátszása.Marad az eredeti kiscsoportos felosztás. Kérje meg a csoportokat, hogy tervezzenek meg egy szituációt, amiben el kell, hogy hangozzon az a két mondat, ami a játék címe. A jelenetben mindenkinek kell szerep, és legalább 2 perces legyen. 10 percet kapnak a csoportok a felkészülésre, majd egyenként bemutatják a jelenetet.	Instrukció: A tagok közötti együttműködést segíti a játék, a szerepek vállalásával illetve kiosztásával gyorsan rajzolódik a csoport működése, és dinamikája. feladat zárásaként visszajelzést kérünk a résztvevőktől.Mit tanultál a játékból? Milyen tapasztalataid vannak?

Szünet

4.5. Csoportkohézió erősítése nagycsoportban - közös problémamegoldás

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Labda a körben Adunk egy kisebb labdát a csoport egyik tagjának a következő instrukcióval. “Az a feladat, hogy a labdát minden résztvevőhöz juttassák el ügy, hogy a két mellettük lévő embernek nem adhatják. Mindössze 30 mp alatt.” az instrukció kiadása után az oktató jelzi, hogy ő nem vesz részt a játékban, ezért hátraáll. Kérje meg a csoportot, hogy beszéljék meg a statégiájukat, amire van 2 percük. 2 perc után megkérdezi, hogy indulhat-e a játék mérése. Ha még kell idő, akkor újabb 2 percet kapnak. Fontos, hogy az instrukciót annyiszor kell elmondani, ahányszor kérik, de mindig ugyanúgy. Aztán indul a mérés. Az oktató méri a feladatmegoldást. Ha sikerül, megkéri a résztvevőket, hogy most ugyanez a feladat, de csak 10 mp van rá, ismét közösen gondolkodhatnak. Fontos, hogy ne adjunk ötleteket a megoldásra, csak figyeljük a csoport működését. Ha sikerül, akkor ugyanez a feladat, de csak 2mp van a megoldásra. Ha nem sikerül, lehet tisztázó kérdéseket feltenni. Mindenki ötletét meghallgatták? Kipróbálták az ötleteket? Miért döntöttek ez,vagy az mellett?	Instrukció az oktatónak: A feladat nagy türelmet igényel az oktató és a résztvevők részéről is. Hagyjuk őket gondolkodni, csak a háttérből szemléljük a megoldási módokat. Ez a játék jól kirajzolja a csoport szerepeit, a vezetőket, a kapuőröket, a bohócokat, a türelmetleneneket,a riválisokat, stb. A feladat megoldása, hogy a résztvevőkenek fel kell állniuk a székükről – amire nehezen jőnnek rá (az instrukció nem tiltja), be kell tenniük középre pl. egy székrea labdát és egyszerre kell megérinteniük. Meg szokták oldani a feladot. Látható, hogy a csoport, ahogy egyre kevesebb időtkapnak a feladatra, egyre motiváltabbak – egyre közelebb húzódnak egymáshoz. Az együttműködéshez kell a fizikai kontaktus. A játék zárásaként ültessük le a csoportot, és elemezzük, hogy működött a csoport: - Ki vezette a csoportot? - Kinek az öteletét fogadták el? - Kinek az ötletét dobták ki és miért? - Mi kellett a megoldáshoz? - A megoldási alternatívák kipróbálása miben segít? - Hogyan értékelik a működésüket? - Milyen érzés volt közösen megoldani a feladatot?
Vak kígyó A kommunikációs mintázatok megismerésébe visz ez a játék. Mondja el a csoportnak, hogy egymás mögé fogja beállítani őket úgy, hogy fogják egymás vállát. Mindenkinek be fogja kötni a szemét, csak a sorban utolsó ember fog látni. Olyanok lesznek, mint egy vak kígyó. El kell jutniuk majd közösen, úgy hogy nem látnak, és fogniuk kell egymás vállát, “A” pontból, “B” pontba. A verváális kommunikáció nem megengedett. A játék ideje alatt nem lehet beszélni.Ki kell találniuk, hogy milyen egyezményes jelekkel fogja irányítani a látó ember az első embert, és azok a jelek, hogyan jutnak majd el az első vak emberhez. Figyelembe kell venni, hogy ajelek	Az oktató biztosítsa a résztvevőket, hogy ő közben minenki testi épségérevigyáz, és lassan kell menniük, hogy biztonságban érezhesse magát mindenki. Miután mindenkinek kiosztotta a szemkötőket az oktató bekötik a résztvevők a szemüket. Hagyjunk egy kis időt, amíg megszokják, és kérjük meg őket, hogy próbálják el a megbeszélt jeleket.

megérkezéséhez idő kell. Közben majd akadályokat (székeket) kell kikerülniük, ezért jól gondolják meg, hogy mire találnak ki jeleket pl: elindulás, megállás, jobbra menj, balra menj, stb. A csoport 10 percet kap a startégiai kialakítására. A játékot hasonló megbeszélés zárja, mint az előző feladatban, kiegészítve azzl, hogy milyen érzés volt vakon lenni? **Zárókör** A nap zárásaként, az oktató, minden résztvevőtől kér egy mindatot, egy gondolatot arra nézve, hogy mit visz el ebből a mai napból. Érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy mennyi mindent csináltak ma, honnan indultak és hová érkeztek egyénileg és csoportosan.	Az akadályokat ezt követően rendezze el az oktató a teremben 3-4 akadály elég. Mutassa meg a látónak, hogy milyen utat kell megtennie a kígyónak, hová kell megérkeznie. Érdemes a játék megbeszélése során kihangosítani, hogy a jelek nem mindig úgy érkeznek, ahogy azt a látó adta, időközben torzultak, és a kígyó így irányt tévesztett. Ez a faluban lévő információk átadásában is meg szokott jelenni. Lehet labdadobálással adni egymásnak a szót.

TIZENHARMADIK továbbképzési nap (jelenléti)

4.6. Bemelegítés, non-verbális kommunkáció fejlesztése párban

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Emoji – bemelegítő gyakorlat Minden résztvevő vegye előa telefonját, akinek nincs az kap egy lapot, és válassza ki/rajzolja le azt az emojit, ami most leginkább jellemzi a hangulatát, érzelmi állapotát. A résztvevők 1-2 mondatban jellemzik és megmutatják a kiválasztott emojit. A játék a ráhangolódást segíti. Ezt követően kérjük meg a résztvevőket, hogy tegyék el a telefonjukat.	Instrukció az oktatónak:
Ház-fa –kutya Rudas János – Delphi örökösei, Gondolat Kiadó – Kairosz, 1999. 263 o. játék eljátszása. A csoporttagok szemkontaktussal pártválasztanak, és párban, szavak nélkül dolgoznak. A játék leírása: A csoport párokra oszlik (ha a létszám páratlan, akkor vagy az egyik csoporttagot megfigyelőnek kérjük fel, vagy a csoportvezető beszáll a játékba).Minden pár két tagja egymással	A feladat közben a játék szabályait, a non-verbális kommunikációt igyekezzünk betartatni, és megfigyelni a párok együttműködédét. Az együttműködésre az oktató is adhat a megbeszélő körben visszajelzéseket. A játék többet mond el az emberekről, mint az elsőre gondolná a résztvevő, így érdemes ezekre rákérdezni. pl:

szembefordulva foglal helyet, térdük összeér, rajta elhelyezve a papírlap az alátéttel, és a filctollat mindketten megfogják. A csoportvezető arra kéri a résztvevőket, hogy mindenki hunyja be a szemétés képzeljen el egy tetszés szerinti tájat, benne egy házzal, a ház mellett egy fával, mellette, kutyával. Engedjék szabadon képzeletüket. Kb.2-3 perc múlva a csoportvezető arra kéri a párokat, hogy szavak nélkül, teljes csendben rajzoljanak, a filctollat együtt fogva, egy képet, amin van egy ház, egy fa és egy kutya. Amikor minden pár elkészült a feladattal, a képeket közszemlére tesszük. A párok beszámolnak érzéseikről, tapasztalataikról, elemzik a produktumot, és közösen megbeszélik, milyen élményeket szereztek a non-verbális kommunikációval, az empátiával, egymás befolyásolásával kapcsolatban.	- A mindennapi életben is igaz rá, hogy vezető? - Kinek az akarata érvényült a rajzban inkább? - Milyen jeleket vet észre a másikon? - Miaz alkalmazkodás előnye és hátránya? Eza mindennapi munka során hogyan jelenik meg? - Mi a felelősége az alkalmazkodó és vezető szerepnek? Hogy van ő ezzel a felelősséggel? - stb. A játék a megbeszélő körben, a kérdések által tud mélyülni, annyira, amennyire az oktató ennek teret ad, és amennyire a résztvevők a bizalmukba fogadják a csoportot.

Szünet

4.7. Kommunikációs csatornák, információ terjedése, torzulása

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Egyirányú és kétirányú kommunikáció Rudas János – Delphi örökösei, Gondolat Kiadó – Kairosz, 1999. 227-228. o. játék eljátszása. A résztvevőknek kiosztunk egy üres lapot, és tollakat. A résztvevők közül egy önként jelentkezőt megkérünk, aki kap az oktatótól egy ábrát. Kérje meg a jelentkezőt, hogy minden részletében magyarázza el az ábrát a résztvevőknek úgy, hogy háttal áll a csoportnak, és nem kérdezhetnek tőle. A magyarázat alatt, a résztvevők csenlben le kell, hogy rajzolják, amit a prezentátor mond. Ha elakadnak nem kérhetnek segítséget. A résztvevők megtapasztalják, hogy milyen az, amikor vizuális csatornát kizárjuk a megértésből, az információ feldolgozásából, illetve a kommunikáció csak egyirányú. A magyarázatot követően a demonstrator körbe viszi az ábrát, és minden résztvevő leellenőrizheti, hogy megfelelően értette-e az elmondottakat. A feladatot követően az oktató irányításával megbeszélik a tapasztalatokat.	Instrukció az oktatónak: Nehéz a feladat szabályait betartani, hiszen sokan értetlenkednek a rajzolás közben. Kérje meg őket, hogy figyeljenek a demonstrátorra, és próbálják követni őt, majd később megbeszélik az érzéseiket. 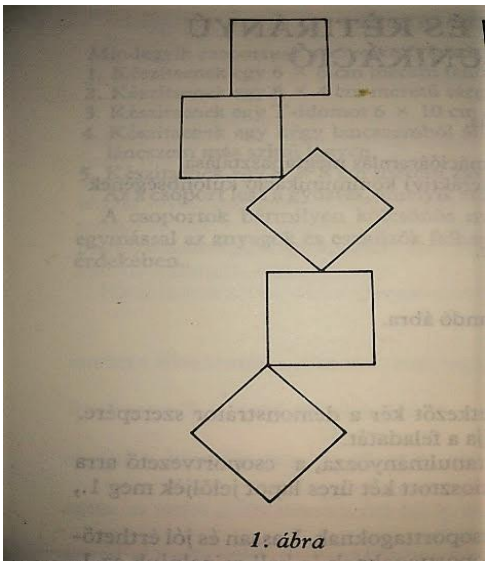 *1. ábra* A feladat feldolgozásánál feltehető kérdések: - Milyen érzés volt követni?

Az oktató figyeljen arra, hogy a demonstrator személyét ne érje negatív ítélet, hiszen nehezített helyzetet teremtettünk számára, a feladat sikeres megoldására kicsi volt az esély.

Ezt követően kérjen meg egy másik önként jelentkezőt, aki egy másik ábrát fog elmesélni a résztvevőknek, de szemben áll majd a csoporttal, lehet tőle kérdezni. Egyet nem tehet a demonstrátor, nem mutathatja fel az ábrát a rajzolóknak. A magyarázatot követően, ő is megmutatja mindenkinek az ábrát. A sikeres rajzok száma jelentősen meg fog nőni.
Közösen értékeljük ennek okait a csoporttal!

Pletyka
Cél: az információk torzulásának megtapasztalása
Eszközök: az üzenet előre elkészítve az oktatónak.
A csoportból kérünk 5 önként jelentkezőt. Megkérjük 4-üket, hogy menjenek ki a teremből,

- Megértettél mindent?
- Mit akartál tenni, annak érdekében, hogy megértsd az elmondottak?
- Mi segítette volna

A felolvasott üzenet A Kovács-házaspárnak két gyereke van. A fiú most érettségizett, a lány ősztől dolgozni fog. Elhatározták, hogy a nyarat együtt töltik Nyugat-Európában. A régi Ladájukkal szerettek volna utazni, de tartottak attól, hogy nem bírja majd a hosszú utat, ezért Bécsig vonattal mentek, onnan pedig egy ottani utazási iroda turistabuszával tették meg a kőrutat. Először

6 átmentek Ausztrián, s közben néhány napot Tirolban töltöttek. A svájci-francia határt Bázelben lépték át. Fő céljuk Párizs volt, ahol a történelmi emlékeket és a mai életet akarták megnézni. Az óceánhoz idén nem jutottak el, de egy hetet még a Balatonnál töltenek majd. Megfigyelési lap Név: Elvesz: Hozzátesz: Torzít: Egyéb megjegyzés: Észrevételek az egész folyamatról: Jelentéstani játszadozás Cél: ráébreszteni a tanulókat, hogy milyen eltérő módon ítéljük meg magunkat és másokat, felismertetni ebben a jelenségben az eredményes kommunikációt gátló tényezőt.

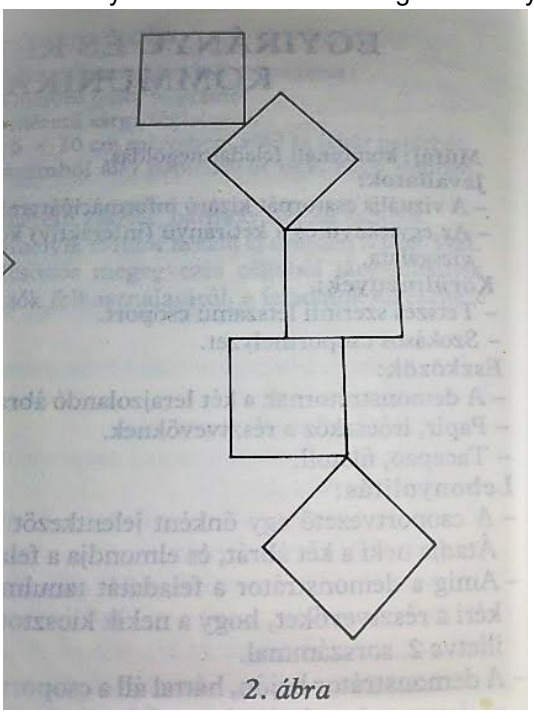
2. ábra

A felolvasott üzenet:
A Kovács-házaspárnak két gyereke van. A fiú (Miklós) most érettségizett, a lány (Edit) ősztől dolgozni fog. Edit szerelmes egy fiúba, aki

csak az egyikük marad a csoporttal együtt. Majd egyesével fogjuk őket behívni. A bent maradónak a csoportvezető lassan és jól érthetően felolvassa az üzenet szövegét egy papírról. Ezután még egyszer felolvassa ugyanígy. Behívják a második személyt, akinek az első emlékezetből elmondja az üzenetet. Kérjük meg, hogy ne kérdezzen vissza, próbálja megjegyezni az üzenetet.Ezt követően behívjuk a következő önként jelentkezőt, és neki a 2. önként jelentkező elmondja a hallottakat. A gyakorlat ugyanígy folytatódik, amíg az utolsónak maradó is meghallgatja az üzenetet, majd az utólsó elmondja, hogy mit jegyzett meg a történetből. Ezután felolvassuk újra a történetet és összehasonlítjuk a kettőt. A megfigyelők beszámolnak tapasztalataikról. Ha videofelvétel készült, ennek visszanézésével ellenőrizhetjük a megfigyelések pontosságát.	autószerelőnek tanul. A szülők nem nézik jó szemmel ezt a kapcsolatot, a fiú kicsaponó életmódja miatt. Elhatározták, hogy a nyarat együtt töltik Nyugat-Európában. A régi Ladájukkal szerettek volna utazni, de tartottak attól, hogy nem bírja majd a hosszú utat, ezért Bécsig vonattal mentek, onnan pedig egy ottani utazási iroda turistabuszával tették meg a kőrutat. Először átmentek Ausztrián, s közben néhány napot Tirolban töltöttek. A svájci-francia határt Bázelben lépték át. Fő céljuk Párizs volt, ahol a történelmi emlékeket és a mai életet akarták megnézni. Az óceánhoz idén nem jutottak el, de egy hetet még a Balatonnál töltenek majd. Cél: ráébreszteni a hallgatókat, hogy milyen eltérő módon ítéljük meg magunkat és másokat, felismertetni ebben a jelenségben az eredményes kommunikációt gátló tényezőt. Fontos cél, hogy a résztvevők a tapasztalatokat koherenciába tudják állítani a mindennapi munkájukkal. Az információk torzulását (pletykát) a falugondnoknak figyelembe kell vennie, és az információ forrásától érdemes érdeklődni.

Szünet

4.8. Verbális kommunikáció fejlesztése, segítő-kliens kapcsolat

(90 perc gyakorlat) 5.8.1 – 5.8.2. Handout

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Mi a konfliktus? Mi a konfliktuskezelés? 4-5 fős kiscsoportokat alkotunk. Minden csoportnak adunk egy flipchart papírt, és megkérjük őket, hogy ötleteljenek arról, kinek mit jelent a konfliktus szó Írják le a papírra, minden ötletet fogadjanak el. Ezt követően kérje meg a csoportokat, hogy alkossanak egy közös definíciót a konfliktusra. Ha készen vannak, a csoportból egy szószóló felolvassa a megalkotott definíciót. Az oktató igyekszik összegezni az elhangzottakat és tisztázni a konfliktus fogalmát.	Instrukció az oktatónak: Thomas – Killman ábra

Indítsunk beszélgetést arról, ki hogyan oldja meg a konfliktusait! **Ismertessük a Thomas-Kilmann konfliktuskezelési stílusait!** Ezt követően adjuk oda a hallgatóknak Thomas Kilmann – Konfliktuskezelési kérdőívét, és töltsék ki a hallgatók! Aztán adjuk oda nekik, vagy vetítsük ki a megoldási útmutatóját! Értékeljük az eredményeket közösen. - Ki, mennyire ért egyet az eredményekkel?	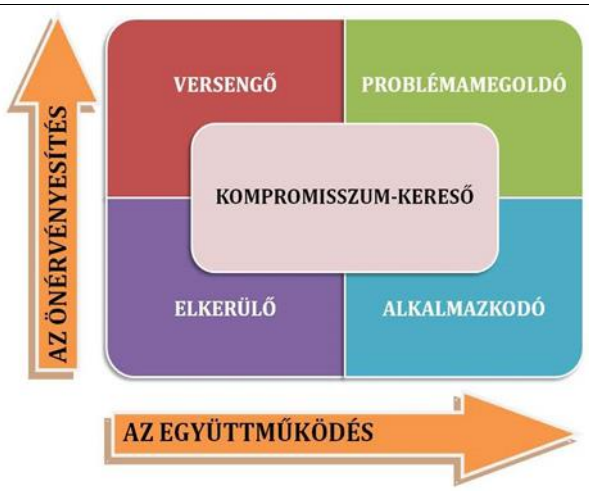

Ebédszünet

4.9. Konfliktuskezelés szituációs helyzetgyakorlatokban

(45 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Helyzetgyakorlatok – viselkedési stíluskártyákkal Nagycsoportban gyűjtsünk össze a résztvevőkkel *viselkedési stílusokat* (pl.: előzékeny, udvaria, flegma, kedves, stb.). Minden stílust egy külön-küön cetlire írjuk fel. Ezt követően alaktsunk ismét 4-5 fős kiscsoportokat. A csoportokban az egyének mindegyike eséljen el konfliktusos helyzetet, amibe tanya/falugondnokként benne volt. Miután a csoporttagok mindenkit meghallgattak, válasszanak ki egy olyan szituációt, amit mindannyian érdekesnek találnak valamiért, és írják le az alap helyzetet 4-5 mondatban egy papírra. Ezt követően kérjük meg a csoportokat, hogy az óramutató járásával megegyező irányban, a leírt szituációt adják át a másik csoportnak. A csoport feladata az lesz, hogy játszák el a szituációt, kiegészítve a problémahelyzet lezárásával, amely a tanult módokon 5 féle lehet. Bármelyiket választhatják, és a szituációt egyéb	Instrukció az oktatónak: Az oktató igyekszik biztatással és iránymutatásokkal fenntartani a résztvevők figyelmét, és motivációját. Esetleges elakadásaiknál célirányos kérdésekkel segíti a csoportok munkáját.

információkkal is kiegészíthetik, hiszen a csoportban mindenkinek szerepelnie kell. 10 percet kapnak a csoportok arra, hogy a szituációs helyzetet megtervezzék. A szituációs helyzet megtervezését követően a konfliktushelyzet két főszereplőjének az oktató ad egy viselkedési stíluskártyát, és megkéri, hogy ennek megfelelően játsza a szerepét. Minden csoport előadja a szituációt. Ezt követően megbeszélést kezdeményezünka csoporttal: - Milyen konfliktusmegoldási módokat láttak? - Melyik konfliktuskezelési mód volt a leghatékonyabb? - Hogyan befolyásolja a konfliktshelyzet kimenetelét a viselkedési stílusunk? - Milyen viselkedési stílusjegyeket véltekfelfedezni?	

Szünet

4.10. Vita, Zárás

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Vita szituációk A feladat célja az egészséges vitakultúra kialakítása érvelések mentén. Osszuk két csoportra a résztvevőket. Az 1. csoport az állítás mellett, a másik csoport az állítás ellenében érvel. A vita forrása: **A falubusz a polgármesteré.** Kérjük meg a csapatokat, hogy érveiket gyűjtsék össze egy flipchart papíron. Minden érvüket vitassák meg, dolgozzák ki, gondolják át. Adjunk 25 percet a téma kidolgozására. Mindkét csapatnak váalsztanaia kell egy embert, aki majd képviseli a csoport érdekeit. A két képviselő beül a csoport közepére, a többiek nem szólalhatnak meg, csak megfigyelők.	Instrukció az oktatónak: Fontos, hogy az akváriumgyakorlat szabályait tartassuk be a csoporttal, és a megfigyelési szempontokat adjuk meg a résztvevőknek. - Milyen érveket használ a képviselőjük? - Hogyan próbálja meggyőzni a másik felet? - Befolyásolható-e a képviselő? - Hogyan képviseli a csoport érdekeit? - Mi a fontosabb neki, a csoportérdek, vagy a megegyezés? - Stb.

A cél: 15 percük van arra, hogy meggyőzzék egymást az érvek alapján. A vita után vegyük ki a képviselőket a szerepükből, és ismerjük meg, milyen érzés volt a játékban központi szerepet játszani? Mit tudott kezedeni ezzel a nagy felelősséggel? Hogyan értékeli a teljesítményét? A résztvevőket is kérjük meg, hogy értékeljék a képviselőjüket és a vita kultúráját.	
Zárás A nap zárásaként 1-1- mondat visszajelzést kérünk a résztvevőktől. Mit visz el a mai napból? Milyen gondola fogalmazódott meg benne a mai nappal kapcsolatban!	A záró játékoknál már nem elfogadható a “jó volt”, “jól éreztem magam”, igyekezzünk arra motiválni a hallgatókat, hogy meg tudják fogalmazni konkrétan az érzéseiket. A segítő-kliens kapcsolatban, és a beszélgetésvezetésben is fontos készsége a segítőnek, ha ez már készségszinten tud menni. Ez a játék jó gyakorlása ennek a készségnek.

TIZENNEGYEDIK képzési nap (jelenléti)

4.11. Szakmai önismeretfejlesztés, együttműködési készségfejlesztés a közösségben

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Bemelegítés Jellemezd magadat egy időjárási jelenléggel! Minden résztvevő mondja el, és kicsit magyarázza is az okát (pl.:Ma olyan vigóharos az idő nálam!)	Instrukció az oktatónak:
Falurajz Osszuk 4-5fős kiscsoportokra a résztvevőket, és minden csoportot külön-külön asztal köré ültessünk le. Minden csoport kap egy flipchart papírt, és egy csomag filcet. A feladat: 1. Rajzold le a településed természeti és földrajzi értékeit, hozzávetőleges térképét! Mindenki egy papíron, a hozzá közel eső részen. 2. Rajzold bele a történelmi és épített erőforrásait, értékeit - intézményekkel 3. Emberi erőforrásokat is jelöld, ők a potenciális partnerek, a közösségi kulcsemberei, ellenállókra is gondolj, necsak a barátra. - szerepek, megszólítás, partnerség. A támogatókat írd a falurajzra kékkel, az ellenlábasaidat pirossal. Ha mindenki kész a falurajzzal, mutassák be a csoporttagook egymásnak a falujuk erőforrásait minden szempont szerint 3-3 percben. Ezt követően válasszon minden csoport egy szószólót a csoportból (lehetőleg olyan valakit, aki még nem szerepelt annyit a tréning alatt), hogy amajd a nagycsoport előtt, prezentálja a munkájukat! Minden szószólónak egy összegző 2 perces prezentációt kell tartania a csoportban elhangzott információk összegzéséből! (pl. Mik voltak a falvaik között a közös vonások, mi az ami meglepte a csoportmunkában, mit tart kiemelkedő értéknek, stb.) Minden prezentációt az oktató stopperrel mér, 2 percnél többet nem beszélhet a szószóló. A feladat segít a sűrítés technikáját gyakorolni, és rutint ad a több ember előtti szerepléshez.	Segytsen az oktató a csoportoknak az esetleges megakadásokban, értelmezésekben. Ösztönözze a kiscsoportokban dolozókat, hogy mutassák be egymásnak a falujukat. A prezentáció előkészítésében segítsen közös szempontokat találni a csoporttagoknak, és bátorítsa a szószólót.

Szünet

4.12. Szakmai érdekérvényesítés– a kommunikációs készségek megjelenése a gyakorlatban

(90 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Falufórum/Szakmaközi megbeszélés/Közösségi programterv/képviselő testületi ülés megtervezése Ismét 4- kiscsoportra osszuk fel a résztvevőket. Minden csoport egy témán fog dolgozni, és azt kell majd 2 percben prezentáni a csoport egyik tagjának. - .- Falufórum megtervezése - szakmaközi egyeztető megbeszélés, egy települési problémakapcsán (pl. bűnmegelőzés, drogfogyasztás, stb.) - Közösségi program szervezése - programterv kidolgozása - képviselő testület előtti beszámoló szakmai szempontjai a falugondnoki munkáról 30 percet kapnak a résztvevők a programok kidolgozására. **A szószóló a nagycsoport előtt prezentál, és neki visszajelzést adnak a többiek a szakmai tartalom, és az előadásmód kapcsán.**	Instrukció az oktatónak: Mielőtt a csoportok felosztásra kerülnek ismertesse az oktató a tématerületek szakmai fogalmát, szempontjait. Próbálják közösen definiálni, és megérteni, melyik fogalom mit takar. Ezek a szakmai tevékenységek egyben a zaródolgozat témái is lehetnek, erre hívja fel a résztvevők figyelmét. Minden téma esetében hangsúlyozza a tervek szerepeltessék a következő szempontokat: - cél - módszer/hogyan - célcsoport/meghívottak köre - várt eredmény - mikor - hol Figyeljen arra az oktató, hogy a visszajelzések épető jellegű megnyilatkozások legyenek, pozitív kritikával éljenek egymás felé a csoporttagok.

4.13. A tréning zárása

(45 perc gyakorlat)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak

A tréning zárása Fontos, hogy a tréning során, a résztvevők által készített munkák ki legyenek téve a terembe, főleg a közösen megalkotott szerződés, benne az elvárásokkal. Több módja van annak, hogy egy tréniget zárjon az oktató, de a célja mindegyik módszernek ugyanaz – visszajelzést kérni a csoportnak, önmagának a tapasztalatokról, és hogy az elvárásaiknak megfelelt-e a tréning. Bármely, az oktatási programban felsorakoztatott szakirodalomban található zárójáték adekvát lehet. pl. Egy gombolyag madzagot adunk az egyik résztvevő kezébe, és megkérjük, hogy adjon visszajelzést az eltelt 24 órán tapasztaltakról, mit visz el a tréningről? Majd a magdzag végét megfogja és dobja azt egy másik csoporttagnak. A következő csoporttag is így tesz, és a madzag közeben egyre kuszábbá válik. Ez a verbális interakciókat vizuálisan jeleníti meg.	Instrukció az oktatónak: Az oktató próbáljon bensőséges hangulatot teremteni a zárásra, ezzel is jelezve, hogy a közös munkának súlya van, és vége van. Mindenki tudjon megnyilatkozni a zárás során, köztük az oktató is adjon a csoportnak egy visszajelzést, akár személyes megnyilatkozást is.

5. Terepgyakorlat

44*45 perc gyakorlat (5-6. sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Terepgyakorlat	**Összefoglalás: a** képzésben résztvevő elmélyítse a képzés keretei között szerzett elméleti és gyakorlati ismereteit. Elősegítse az új ismeretanyag beazonosítását a saját gyakorlatával, falugondnoki feladataival. Megismerje, és segítő együttműködést alakítson ki a település környezetében lévő falu- és tanyagondnokokkal, a falugondnoki egyesületek területi szervezeteivel, különböző szolgáltató rendszerek helyi, térségi és megyei intézményeivel. Anyagot gyűjtsön a záródolgozat elkészítéséhez. A feladatokat a kiadott gyakorlati naplóban dokumentálják a résztvevők. **Cél: - Legyen képes alkalmazni az elméleti órákon elsajátított szakmai ismereteket, technikákat, jogszabályokat.** Ismerje meg, és alakítson ki együttműködéseket a környezetében lévő szakemberekkel, intézményekkel, civil szervezetekkel. Kezdeményezzen együttműködéseket közösségekkel, szakmai szervezetekkel. Szervezzen szakmai együttműködést, vagy falufórumot (tájékoztatót), vagy közösségi rendezvényt. Szerezzen tapasztalatot megyei, járási területen működő intézményekkel.

5.1. Gyakorlatra felkészítő kontakt órák

3*45 perc gyakorlat (5. sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyakorlat	A résztvevők számára a gyakorlatvezető ismerteti a képzéshez kapcsolódó gyakorlatok elemeit, a gyakorlatteljesítésének módjait, a kötelező dokumentációkat, és a gyakorlat megvalósításának, és dokumentáció leadásának határidejét.

5.2. Felkészülés a záródolgozatra

9*45 perc gyakorlat (6. sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyakorlat	A képzés során a gyakorlatvezető segíti a résztvevő dolgozat írását az által, hogy folyamatosan kapcsolatban állnak egymással személyesen, telefonon, e-mailben. A résztvevő feladata, hogy a képzés során, és a gyakorlatok során megszerzett ismeretek, és tapasztalatok alapján, a gyakorlatvezetővel egyeztetve dolgozza ki az általa választott témát, témákat. A résztvevő törekedjen a dolgozat megírása a dolgozat komlexitására, tehát a választott témát/témákat összefüggéseiben, a falu-és tanyagondnoki munka szemszögéből, és a tanult szakmai ismeretek alkalmazásával, lehetőség szerint esetleírások segítségével dolgozza fel. A felhasznált irodalom, idézetek, képek forrásmegjelölése minden esetben pontosan kerüljön feltüntetésre. Amennyiben korábbi résztvevők hozzájárulásukat adták,a minta dolgozatok bemutathatók.

5.3 Értékelés

2*45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyakorlat	A terepgyakorlat tapasztalatainak, eredményeinek értékelése. A keletkezett dokumentumok áttekintése. Utolsó képzési napon. - Melyik gyakorlati elemet érezte a leghasznosabbnak? - Mi okozta a legnagyobb nehézséget? ➢ Az utolsó képzési nap záróköre: - A résztvevők felírják a nevüket egy A/4 lapra. Az gyakorlatveztő összeszedi, majd mindenki húz egy lapot. - A lapon lévő személyhez, az alábbi két mondat befejezésével pozitív gondolatokkal elköszönnek egymástól. ● Azt szeretem benned, hogy… ● Azt kívánom Neked, hogy…

5.4 Helyi terepgyakorlat

18*45 perc gyakorlat (Handout 5. fejezethez)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyakorlat	NEM KONTAKT ÓRA-EGYÉNI A helyi terepgyakorlat lényeges eleme a szenior-junior találkozás, közös gyakorlat. A résztvevő falugondnok a szenior településén megismerkedik a napi munkavégzés rutinjával, dokumentáció, és munkaszervezés gyakorlatával. A szenioral a résztvevők kapcsolatban maradnak. A szenior falugondnokok keresztül kapcsolatot teremtenek a megyei egyesülettel, megismerik a szervezet munkáját. A szakmai közösségi program lehet: jelzőrendszeri megbeszélés, falufórum, közösségi rendezvény szervezése. A szakmai közösségi program lebonyolítására szükség szerint kérjen szakmai segítséget, a képzés során megismert oktatóktól, szakemberektől, gyakorlat vezetőtől, szenior falugondnoktól. A handotban használt gyakorlati napló elvárt. A Helyi terepgyakorlatot a képzés során, a gyakorlatvezetővel egyeztetve folyamatosan végzik a résztvevők. A gyakorlatvezető jelöli ki, a megyei egyesületek segítségével a szeniorokat.

5.5 Megyei terepgyakorlat 12 óra

12*45 perc gyakorlat (5.sz. Handout)

CSOPORTOS GYAKORLAT, A GYAKORLATVEZETŐ ÁLTAL SZERVEZETT

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Gyakorlat	A résztvevő megismerkedik csoportos formában megyei, járási szintű, munkájukhoz kapcsolódó intézményekkel, civil szervezetekkel. A gyakorlatvezető megszervezi a gyakorlatot, az oktatási programban elvártak szerint. Célszerű a második képzési hét után lebonyolítani. A handotban kiadott gyakorlati napló használata elvárt.

A Falu-és tanyagondnoki képzés, a továbbképzésektől eltérően, hosszabb folyamat. Megvalósítása során célszerű képzési hetekben gondolkodni, havonta egy képzési hetet ütemezni, mivel a gyakorlatok egy része nem jelenléti/kontakt órában valósul meg.

A dolgozatírás folyamata során a résztvevő a képzés során elhangzott, és a terepgyakorlat során szerzett információkat felhasználja.

Javasolt a képzési napokhoz rendelt tematikát annak megfelelően átalakítani, órarendbe rendezni, a képzés szervezőjének, ahogy a terepgyakorlatok megvalósíthatósága ezt lehetővé teszi. Fontos ezt átgondolni azért is, hogy a résztvevők a vizsgául szolgáló záródolgozat elkészítéséhez, a képzés során, folyamatosan szerezhessenek a terepgyakorlatok alatt tapasztalatot.

A képzés megvalósításának időtartama 4 hónap.

Forgatókönyv (minta - a képzésszervező az Oktatási Programnak megfelelő órakeretek megtartásával egyénileg alakítja a képzés órarendjét, forgatókönyvét)

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
ELSŐ KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90 p	Elmélet Bemutatkozás, tapasztalatok, motivációk, elvárások- Képzéssel kapcsolatos ismeretek		2-3dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	4*45 p	interaktív előadás 1.1. A falu- és tanyagondnokság a kezdetektől napjainkig 1.1.1. Alfejezet A falugondnokság ötletének megszületése, kidolgozása	1.1 handout	6-8. dia
Délelőtt	30	Szünet		
Délután	4*45	Gyakorlat 1.1.2. Alfejezet - A falu-és tanyagondnoki szolgálat sajátos értékei.	1.1 handout	6-8 dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
MÁSODIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	1*45	Interaktív előadás 1.2. A feladatellátás dokumentációi 1.2.1 A falu-és tanyagondnoki szolgálatok eltérő sajátosságai		9-16 dia
Délelőtt	2*45	Gyakorlat 1.2.2. A falu-, tanyagondnoki szolgálatok jellemzői, és sajátos problémái		20-21 dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	1*45	gyakorlat 1.2.3 A falugondnok kapcsolatrendszere, együttműködések	1.2.3. handout	17-19 dia
Délelőtt	1*45p	1.2.4. A falugondnok megváltozott szerepe		22 dia
Délelőtt	30	Szünet-Ebéd		

Délután	3*45p	interaktív előadás 1.2.5. A falu-tanyagondnoki szolgáltatás szakmai programja	1.2.5	23-28
	10	Szünet		
Délután	2*45p	gyakorlat 1.2.5. A falu-tanyagondnoki szolgáltatás szakmai programja	1.2.5.	23-28

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
HARMADIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	2*45	1.2.6 A falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás		23-28 dia
Délelőtt	1*45	Interaktív előadás 1.2.7 Munkaszervezési ismeretek		31-36 dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	1*45	gyakorlat 1.2.7 Munkaszervezési ismeretek		
Délelőtt	2*45	interaktív előadás 1.2.8 A Szolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb dokumentumok, a feladatellátás dokumentálása	1.2.8 handout	29-30. dia
	30	Ebédszünet		
Dálután	2*45	gyakorlat 1.2.8 A Szolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb dokumentumok, a feladatellátás dokumentálása	1.2.8 handout	29-30. dia
	15	Szünet		
Délután	2*45p	1.2.9 Szociális és közösségi információk szolgáltatása		29-30. dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
NEGYEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	2*45	interaktív előadás 1.3. Egészségügyi ismeretek	handout	39-47 dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	3*45p	gyakorlat 1.3. Egészségügyi ismeretek		xxx- xxx. dia

	30	Ebédszünet		
Délután	3*45	gyakorlat 1.3. Egészségügyi ismeretek		xxx- xxx. dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
ÖTÖDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	3*45	1.4. Jogi alapismeretek	t	48-61. dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	2*45	1.4. Jogi alapismeretek		48-61dia
	30	Ebédszünet		
Délután	3*45	1.4. Jogi alapismeretek		48-61 dia
Délután	10	Szünet		
Délután	2*45	1.4. Jogi alapismeretek		48-61dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
HATODIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	2*45p	interaktív előadás 1.5. Az ökológiai gondolkodás alapjai, vidékfejlesztés		62-65 dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	2*45p	gyakorlat 1.5. Az ökológiai gondolkodás alapjai, vidékfejlesztés		62-65. dia
	30	Ebédszünet		
Délután	2*45	gyakorlat 1.5. Az ökológiai gondolkodás alapjai, vidékfejlesztés		62-65.dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
HETEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	2*45	interaktív előadás 1.6. Gépjármű-üzemeltetés	1.6 handout	66-71. dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	2*45	Gyakorlat 1.6. Gépjármű-üzemeltetés	1.6 handout	66-71. dia
	30 p	Szünet-Ebéd		
Délután	2*45	Gyakorlat 1.6. Gépjármű-üzemeltetés	1.6 handout	66-71. dia
Délután	10	Szünet		
Délután	2*45	Gyakorlat 1.6. Gépjármű-üzemeltetés	1.6 handout	66-71. dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
NYOLCADIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	Interaktív előadás Alfejezet A nemzet, állam, etnikum, többség és kisebbség fogalmainak jelentése A társadalmi együttélés alapvető szabályai, eredetük és rendeltetésük, változásaik Szokás, hagyomány, illem, erkölcs és jog közötti viszony	2.1.1.-2.1.2. handout	72- 75. dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	45	Interaktív előadás A mai Magyarország és az Európai Unió országainak politikai intézményrendszere Az európai integráció kérdései	2.2.1. handout	76- 77. dia
Délelőtt	90	Interaktív előadás 2.3 A magyar társadalom népesedési helyzete, a mai családstruktúra jellemzői.	---	78- 88. dia

		A család szerepe, funkciója és helye a társadalomban. A család kulturális, gazdasági és társadalmi funkcióinak átalakulása. A család működésének változása a munkanélküliség hatására, a szociálpolitika válaszai a munkanélküliség állami és településszintű kezelésére		
	30	Ebédszünet		
Délután	90	Interaktív előadás A társadalom peremén	---	89-90. dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délután	90	Gyakorlat A társadalom peremén	---	--- dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
kILENCEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	Interaktív előadás A magyarországi szegénység fő jellemzői, a roma lakosság élethelyzete		95-102. dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	135	Gyakorlat A magyarországi szegénység fő jellemzői, a roma lakosság élethelyzete	---	---. dia
	30	Ebédszünet		
Délután	45	Interaktív előadás 2.6. A társadalmi felzárkózás legfontosabb beavatkozási területei, intézkedések	2.6. handout	xxx- xxx. dia
Délután	135	Gyakorlat 2.7. A helyi (tanya/falu) társadalom szerkezete és jellemzői a helyi dokumentumokban, dokumentumelemzés	2.7.1.-2.7.2. handout	---. dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délután	90	Gyakorlat Közösség és részvétel	2.8. handout	---. dia
IDŐSZAK	IDŐ (perc)	A szociális munka és a segítő foglalkozás	HANDOUT	PPT
TIZEDIK KÉPZÉSI NAP				

Délelőtt	45	Interaktív előadás A szociális munka alapjai		108- 111. dia
Délelőtt	45	Gyakorlat Esetismertetés, Szakemberek hozzárendelése a humán ökorendszer szintjeihez	3.1.1-3.1.2.	
Délelőtt	45	Interaktív előadás- A segítő személyiség jellemzői A segítő személyiség tulajdonságai		112- 114 dia
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	45	Interaktív előadás 3.2.-A segítő személyiség jellemzői		112-114 dia
Délelőtt	45	Interaktív előadás 3.3. A segítő beszélgetés A segítő beszélgetés és a baráti beszélgetés közötti különbségek összegyűjtése/A segítő beszélgetés technikáinak megfigyelése		115- 118. dia
Délelőtt	45	Gyakorlat A segítő beszélgetés Segítő beszélgetés - szerepjáték	3.3.1.	115- 118. dia
Délelőtt	45	Interaktív előadás A szociális munka etikája A szociális munka etikai kódexe	3.4.1	116- . 121
	30	Ebédszünet		
Délután	45	Interaktív előadás A szociális munka etikája A szociális munka etikai kódexe		122- 133. dia
Délután	90	Interaktív előadás/Gyakorlat A szociális munka etikája Dilemma helyzetek Vitaszitáció/disputa		122- 133. dia
IDŐSZAK	IDŐ (perc)	A szociális munka és a segítő foglalkozás	HANDOUT	PPT
TIZENEGYEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	45	Interaktív előadás A szociális munka speciális célcsoportjai A szociális ellátórendszer		134. dia
Délelőtt	45	Gyakorlat 3.5.- A szociális munka speciális célcsoportjai A saját településem szociális ellátórendszere	3.5.1.	134. dia
Délután	10	Szünet		
Délelőtt	30	Interaktív előadás 3.5.1 - A szociális munka speciális célcsoportjai 3.5.1. Fogyatékosok/Vakvezetés		134-139 dia

Délelőtt	30	Interaktív előadás -A szociális munka speciális célcsoportjai Idősek/Az idős kor jellemzői		140- 147. dia
Délelőtt	45	Gyakorlat 3.5.2. – A szociális munka speciális célcsoportjai Idősek jellemzése kép alapján	3.5.2.	140- 147. dia
Délelőtt	45	Gyakorlat A szociális munka speciális célcsoportjai Gyerekek/ Gyermekvédelmi rendszer megismerése/ esetelemzés	3.5.3.1.	148-154. dia
	30	Ebédszünet		
Délután	45	Gyakorlat 3.5.3.- A szociális munka speciális célcsoportjai Gyerekek/ Jelzőlap kitöltése	3.5.3.2.	148- 154. dia
Délután	45	Interaktív előadás A szociális munka speciális célcsoportjai Szenvedélybetegségek		155- 160. dia
Délután	45	Interaktív előadás A falugondnok szerepe a krízisellátásban A kapcsolati erőszak áldozata, és az őt támogató krízisellátó rendszer		155- 160. dia
Délután	45	Gyakorlat A falugondnok szerepe a krízisellátásban Meddig mehet?		161- 166. dia
IDŐSZAK	IDŐ (perc)	Kommunikációs készségek és a szakmai önismeret fejlesztése	HANDOUT	PPT
TIZENKETTEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	Gyakorlat Ismerkedés, bemutatkozás		
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	90	Gyakorlat Szerződéskötés, megállapodás		
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	90	Gyakorlat Társismeret/önismeret		
	30	Ebédszünet		
Délután	90	Gyakorlat Együttműködés fejlesztése kiscsoportban		
	10	Szünet		
Délután	90	Csoportkohézió erősítése nagycsoportban - közös problémamegoldásat		

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	Kommunikációs készségek és a szakmai önismeret fejlesztése	HANDOUT	PPT
TIZENHARMADIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	Gyakorlat Bemelegítés, non-verbális kommunkáció fejlesztése párban		
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	90	Gyakorlat Kommunikációs csatornák, információ terjedése, torzulása		
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	90	Gyakorlat Verbális kommunikáció fejlesztése, segítő-kliens kapcsolat		
	30	Ebédszünet		
Délután	45	Gyakorlat Konfliktuskezelés szituációs helyzetgyakorlatokban		
Délután	90	Gyakorlat Vita, Zárás		

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	Kommunikációs készségek és a szakmai önismeret fejlesztése	HANDOUT	PPT
TIZENNEGYEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	Gyakorlat Szakmai önismeretfejlesztés, együttműködési készségfejlesztés a közösségben		
Délelőtt	10	Szünet		
Délelőtt	90	Gyakorlat Szakmai érdekérvényesítés– a kommunikációs készségek megjelenése a gyakorlatban		
	30	Szünet		
Délután	45	Gyakorlat A tréning zárása		